

Sygn. akt I C 227/13

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 20 kwietnia 2015 r.

Sąd Okręgowy w Lublinie I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący: SSO Piotr Jakubiec

Protokolant: Rafał Marczuk

po rozpoznaniu w dniu 4 marca 2015 r. w Lublinie

na rozprawie

sprawy z powództwa G. M. (1)

przeciwko Skarbowi Państwa reprezentowanemu przez Dyrektora (...) w B., (...) i (...) – zastępowanego przez Prokuratorię Generalną Skarbu Państwa

- o odszkodowanie

I. zasądza od pozwanego Skarbu Państwa reprezentowanego przez (...) na rzecz powoda G. M. (1) kwotę 34.350,04 zł (trzydzieści cztery tysiące trzysta pięćdziesiąt złotych cztery grosze) z ustawowymi odsetkami od dnia 18 marca 2010 roku do dnia zapłaty;

II. oddala powództwo w pozostałej części;

III. znosi pomiędzy stronami koszty procesu;

IV. koszty sądowe w nieuiszczonej części przejmują na rachunek Skarbu Państwa.

Sygn. akt I C 227/13

UZASADNIENIE

W pozwie z dnia 5 sierpnia 2010 roku powód G. M. (1) wniósł o zasądzenie od na swoją rzecz pozwanego Skarbu Państwa reprezentowanego przez Dyrektora (...) w B. i (...) kwoty 189.497,60 zł wraz z ustawowymi odsetkami od daty wymagalności oraz o zasądzenie od pozwanego na jego rzecz kosztów postępowania według norm przepisanych.

W uzasadnieniu pozwu powód wskazał, iż od dnia 1 maja 1995 roku był funkcjonariuszem celnym. Na skutek zawiadomienia z dnia 31 października 1997 roku złożonego przez Dyrektora (...) w B., (...) wszczęła postępowanie przygotowawcze, które zostało zakończone wniesieniem przeciwko powodowi aktu oskarżenia o popełnienie przestępstwa z art. 271 § 1 i 3 kk w związku z art. 12 kk. Postanowieniem z dnia 9 sierpnia 2001 roku, wydanym w sprawie o sygn. akt II K 197/01 Sąd Rejonowy w B. na podstawie art. 397 § 1 kpk zwrócił sprawę prokuratorowi w celu usunięcia istotnych braków postępowania przygotowawczego. Powód zaznaczył, iż we wniesionym ponownie akcie oskarżenia z dnia 31 grudnia 2002 roku został oskarżony o to, że w okresie od marca 1997 roku do dnia 10 sierpnia 1997 roku w Oddziale (...) w K. gminy T. województwa (...) jako funkcjonariusz celny na kierunku wywozowym, działając w krótkich odstępach czasu, w wykonywaniu z góry powziętego zamiaru w celu osiągnięcia korzyści majątkowych poświadczył nieprawdę w treści Jednolitych Dokumentów Administracyjnych (...) co do okoliczności

mającej znaczenie prawne dokonując potwierdzeń wywozu za granicę towarów w postaci obuwia i odzieży sportowej pochodzących z konsygnacji w składach celnych (...) i (...) D. S. z siedzibą w W., potwierdzając jednocześnie dokonanie kontroli przewozowych i zamknięć celnych odciskami datownika o numerze (...), podczas gdy środki transportowe z przedmiotowym towarem nie przekroczyły granicy zaś firmy, które miały być odbiorcą towaru nie prowadziły działalności gospodarczej i nie były zarejestrowane.

Powód wskazał też, że w dniu 10 sierpnia 2003 roku weszły w życie przepisy ustawy z dnia 23 kwietnia 2003 roku o zmianie ustawy – Kodeks celny oraz o zmianie ustawy o Służbie Celnej i w wyniku nowelizacji art. 25 ust. 1 ustawy z dnia 24 lipca 1999 roku o Służbie Celnej został dodany punkt 8a. Powołany przepis art. 25 ust. 1 punkt 8a ustawy o Służbie Celnej w brzmieniu obowiązującym do dnia 28 marca 2008 r. stanowił, że funkcjonariusza celnego zwalnia się ze służby w wypadku wniesienia aktu oskarżenia o umyślne popełnienie przestępstwa ściganego z oskarżenia publicznego. W związku z powyższym powód został zwolniony ze służby z dniem 1 września 2003 roku.

Nadto powód podkreślił, że w dniu 28 marca 2008 roku mocą przepisów ustawy z dnia 18 marca 2008 r. o zmianie ustawy o Służbie Celnej został uchylony art. 25 ustęp 1 punkt 8a ustawy o Służbie Celnej. Wniesienie aktu oskarżenia o umyślne popełnienie przestępstwa ściganego z oskarżenia publicznego przestało być samoistną przyczyną obligatoryjnego zwolnienia funkcjonariusza celnego ze służby.

Wyrokiem z dnia 23 marca 2009 r. Sąd Rejonowy w B. w sprawie sygn. akt II K 5/03 uniewinnił powoda od zarzucanego mu czynu z art. 271 § 1 i 3 kk. Sąd uznał, że brak jest jakiegokolwiek dowodu, który w sposób jednoznaczny i niewątpliwy wskazywałby, że powód był sprawcą zarzucanego mu czynu. Sąd Rejonowy wskazał na szereg uchybień, jakich dopuściły się zarówno organy administracji celnej jak i (...).

Powód podkreślił, iż uchybienia te doprowadziły do bezpodstawnego oskarżenia powoda o popełnienie przestępstwa pomimo tego, że żaden dowód na takie niezgodne z prawem jego zachowanie nie wskazywał. Po pierwsze, Dyrektor (...) na skutek błędnych ustaleń faktycznych, nie dopełniając dodatkowo obowiązku wyjaśnienia rzeczywistego stanu faktycznego, a wręcz podejmując wadliwe działania, które doprowadzają do takich błędnych ustaleń zawiadomił Prokuraturę o popełnieniu przestępstwa przez powoda. Następnie, (...), prowadząc postępowanie przygotowawcze, nie zgromadziła jakichkolwiek dowodów potwierdzających jego winę, a pomimo to wniosła do Sądu akt oskarżenia, który następnie Sąd Rejonowy w B. zwrócił prokuratorowi w celu usunięcia istotnych braków postępowania przygotowawczego. Następnie, Dyrektor (...) w B. zwolnił powoda ze służby celnej z uwagi na wniesienie przeciwko niemu aktu oskarżenia o popełnienie umyślnego przestępstwa ściganego z oskarżenia publicznego. Wniesienie aktu oskarżenia było jedyną przyczyną zwolnienia powoda ze służby celnej. Powód zwrócił również uwagę na to, iż przed Sądem karnym doszło do naruszenia kardynalnej zasady rozpoznania sprawy w rozsądnym terminie, bowiem całe postępowanie od chwili jego wszczęcia do prawomocnego zakończenia trwało 12 lat.

Reasumując powód wskazał, iż w następstwie działań (...) w B., Prokuratury Rejonowej w B. i (...) w B. prowadzących do bezpodstawnego i niezgodnego z prawem zwolnienia powoda ze służby, poniósł on uszczerbek majątkowy. Utracił bowiem dochody i przez wiele lat nie mógł podjąć innej pracy z uwagi na toczące się postępowanie karne. Wskazał, iż brak stałych dochodów zmusił go do sukcesywnego zaciągania pożyczek u osób fizycznych, w funduszach i w bankach / pozew wraz z uzasadnieniem k. 2-8 /.

W odpowiedzi na pozew pozwany Skarb Państwa reprezentowany przez Izbę Celną w B., po pierwsze wniósł o uznanie, iż w przedmiotowej sprawie zastępstwo procesowe Skarbu Państwa winno być wykonywane przez Prokuratorię Generalną Skarbu Państwa i wniósł o wezwanie jej do udziału w sprawie. Jednocześnie, wniósł o oddalenie powództwa i zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów procesu według norm przepisanych.

W uzasadnieniu wskazano, iż w ocenie pozwanego Skarbu Państwa – (...) w B., powództwo nie jest uzasadnione i winno zostać oddalone. Podniesiono, iż powód zwolniony został ze służby decyzją Dyrektora (...) w B. z dnia 27 sierpnia 2003 roku na podstawie art. 25 ust. 1 pkt 8a obowiązującej wówczas ustawy z dnia 24 lipca 1999 roku o Służbie Celnej. Wskazano, iż powyższy przepis regulował kwestię zwolnienia w sposób kategoriyczny bowiem stanowił, iż funkcjonariusza celnego zwalnia się ze służby między innymi w przypadku wniesienia przeciwko niemu

aktu oskarżenia o umyślne popełnienie przestępstwa ściganego z oskarżenia publicznego. W tej sytuacji – zdaniem pozwanego – zwolnienie funkcjonariusza było obligatoryjne i niezależne od woli pracodawcy. Pozwany podniósł, że uniewinnienie powoda przez Sąd Rejonowy w B. od popełnienia zarzucanych mu aktem oskarżenia czynów nie daje podstaw do potraktowania zachowania Dyrektora (...) zwalnającego funkcjonariusza celnego ze służby celnej, jako czynu niedozwolonego i w konsekwencji do powstania po stronie powoda roszczenia odszkodowawczego. Ponadto pozwany wskazał, iż obecnie obowiązująca ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 roku o Służbie Celnej zawiera uregulowania dotyczące powrotu do służby uniewinnionego funkcjonariusza, zwolnionego ze służby w trybie art. 25 ust. 1 pkt 8a ustawy z dnia 24 lipca 1999 roku o Służbie Celnej, w tym jego uprawnienie do świadczenia pieniężnego. Zgodnie z zapisami nowej ustawy, funkcjonariuszowi przywróconemu do służby przysługuje świadczenie pieniężne równe uposażeniu na stanowisku zajmowanym przed zwolnieniem, nie więcej jednak niż za okres 6 miesięcy i nie mniej niż za miesiąc. Pozwany zaznaczył, iż powód otrzymał powyższe świadczenie w maksymalnej wysokości, tj. za okres 6 miesięcy pozostawania poza służbą / odpowiedź na pozew k. 52-56 /.

W dniu 17 grudnia 2010 roku wpłynęło pismo procesowe reprezentującej pozwaną Skarb Państwa Prokuratorii Generalnej Skarbu Państwa, w którym podtrzymała stanowisko Dyrektora (...) w B. zaprezentowane w odpowiedzi na pozew z dnia 30 września 2010 roku, a ponadto – w uzupełnieniu stanowiska – wniosła o odrzucenie pozwu w stosunku do Dyrektora (...) w B. na podstawie art. 199 § 1 pkt 1 kpc oraz o oddalenie powództwa w stosunku do Prokuratury Rejonowej w B.. Na wypadek nieuwzględnienia powyższego stanowiska Prokuratoria Generalna Skarbu Państwa wniosła o oddalenie powództwa w stosunku do Dyrektora (...) w B. oraz Prokuratury Rejonowej w B. oraz o zasądzenie od powoda na rzecz Skarbu Państwa - Prokuratorii Generalnej Skarbu Państwa zwrotu kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych / pismo procesowe k. 81 – 88 /.

W uzasadnieniu Prokuratoria Generalna Skarbu Państwa wskazała, iż jej zdaniem powództwo jest nieuzasadnione co do zasady i co do żądanej wysokości bowiem w niniejszej sprawie brak jest podstaw do przypisania Skarbowi Państwa odpowiedzialności odszkodowawczej.

W ocenie pozwanego Skarbu Państwa – Dyrektora (...) w B. pozew o wypłatę odszkodowania zasługuje na odrzucenie z uwagi na niedopuszczalność drogi sądowej na podstawie art. 199 § 1 pkt 1 kpc. Wskazano, iż ustawodawca uregulował w prawie administracyjnym, w przepisach szczególnych, tj. ustawie o Służbie Celnej problematykę dotyczącą roszczeń funkcjonariuszy celnych wynikających ze stosunku służbowego zatem rozpatrywanie ich zasadności w postępowaniu cywilnym uznać należy za niedopuszczalne i w tym zakresie pozew winien zostać odrzucony.

Z ostrożności procesowej na wypadek nieuwzględnienia powyższego stanowiska, jeżeli chodzi o argumentację przemawiającą za oddaleniem powództwa, to w ocenie pozwanego niezbędną przesłanką występowania roszczenia odszkodowawczego kierowanego wobec Skarbu Państwa jest istnienie przesłanki bezprawności działania w zachowaniach *stationes fisci*.

W ocenie reprezentanta pozwanego wskazana przesłanka nie występuje w sprawie niniejszej, albowiem powód, jako zdarzenie rodzące odpowiedzialność wskazuje na wszczęcie i prowadzenie postępowania przygotowawczego, skierowanie aktu oskarżenia, którego zarzut nie znajdował potwierdzenia w zgromadzonym materiale dowodowym oraz niedopełnienie obowiązku wyjaśnienia stanu faktycznego i skierowanie zawiadomienia o podejrzeniu popełnienia przestępstwa jak i zwolnienie powoda ze służby z uwagi na wniesienie przeciwko powodowi aktu oskarżenia.

Żadne z wyżej wskazanych zachowań – jak wywodzi reprezentant pozwanego - nie mają charakteru działania bezprawnego. Po pierwsze, za działanie bezprawne nie można uznać wskazanego przez powoda „niedopełnienia obowiązku wyjaśnienia stanu faktycznego i skierowanie zawiadomienia o podejrzeniu popełnienia przestępstw”. Pozwany zaznaczył, że zawiadomienie o istnieniu podejrzenia popełnienia przestępstwa było na tyle uzasadnione, iż (...) wszczęła śledztwo, które zakończyło się wniesieniem aktu oskarżenia. Już samo wniesienie aktu oskarżenia – zgodnie z obowiązującym wówczas stanem prawnym - obowiązywało Dyrektora (...) w B. do zwolnienia powoda ze Służby Celnej. Wskazano, iż nie doszło do swobodnego działania organu, lecz nastąpiła realizacja obowiązku wynikającego z

przepisu, który nie ustanawiał żadnej dowolności w zachowaniu adresatów normy. Powód został zwolniony ze służby na podstawie obowiązującego wówczas art. 25 ust. 1 pkt 8 a ustawy z dnia 24 lipca 1999 roku o Służbie Celnej.

Nadto, Prokuratoria Generalna Skarbu Państwa podniosła, iż brak jest również jakichkolwiek podstaw domagania się odszkodowania od Skarbu Państwa – Prokuratury Rejonowej w B.. Wskazano, że kluczowe znaczenie ma zwłaszcza kwestia braku możliwości przypisania funkcjonariuszom państwowym zarzutu bezprawnego działania. Akt oskarżenia prokuratora i postawienie w nim zarzutów nie był działaniem bezprawnym, lecz odbywającym się w ramach porządku prawnego. Czynności organów ścigania i wymiaru sprawiedliwości (prokuratury i sądu), związane z wypełnianiem ich ustawowych obowiązków nie mają w żadnym sensie charakteru działań nielegalnych ze względu na to, że postępowanie karne zakończyło się prawomocnym wyrokiem uniewinniającym. W ocenie pozwanego, strona powodowa nie wykazała również powstania szkody i jej wysokości, która to szkoda pozostawałaby w związku przyczynowo – skutkowym z rzekomym bezprawnym działaniem pozwanego.

W piśmie procesowym z dnia 18 stycznia 2011 roku powód uściślił okoliczności faktyczne odnoszące się do przewlekłości i braku koncentracji materiału dowodowego w toku postępowania w sprawie karnej toczącej się przeciwko powodowi poprzez podniesienie następujących okoliczności:

I. Co do postępowania przygotowawczego:

- postanowienie o przedstawieniu zarzutów zostało powodowi przedstawione po upływie lat 3 od wszczęcia postępowania;
- powoda przesłuchano dopiero w dniu 8 listopada 2000 roku;
- przez cały okres postępowania nie przeprowadzono z powodem żadnych czynności, aż do dnia zaznajomienia z materiałem dowodowym w dniach 26 stycznia 2001 roku i w dniu 29 listopada 2002 roku;
- od chwili zawiadomienia o przestępstwie z dnia 31 października 1997 roku do chwili wniesienia aktu oskarżenia upłynęło 3 lata i 4 miesiące;
- wyrazem tak długiego i przewlekłego prowadzenia postępowania przygotowawczego był zwrot sprawy prokuratorowi w celu usunięcia braków;
- uzupełnienie postępowania przygotowawczego od momentu zwrotu, tj. 9 sierpnia 2001 roku do ponownego wniesienia aktu oskarżenia trwało 1 rok i 5 miesięcy;
- brak nadzoru prokuratora nad czynnościami.

II. Co do postępowania jurysdykcyjnego:

- od momentu wniesienia aktu oskarżenia do wyznaczenia pierwszej rozprawy sądowej minęło 2 lata i 8 miesięcy;
- w trakcie postępowania zarządzono 28 rozpraw, w tym 5 rozpraw zostało odroczonych z różnych powodów:
 - rozprawa z dnia 21 grudnia 2004r. – niestawiennictwo adwokata;
 - rozprawa z dnia 19 kwietnia 2005r. – k. 1985;
 - rozprawa z dnia 10 stycznia 2006r. – niestawiennictwo ławnika;
 - rozprawa z dnia 28 października 2008r. – niestawiennictwo prokuratora;
 - rozprawa z dnia 23 lutego 2009r. – niestawiennictwo prokuratora;
- przesłuchanie 8 oskarżonych i świadków zajęło sądowi 5 lat i 6 miesięcy;

- odroczenia rozpraw trwały 5 lat i były wynikiem braku koncentracji materiału dowodowego;
- oskarżyciel czterokrotnie występował do sądu o przedłużenie terminu do uzupełnienia braków postępowania przygotowawczego:

- wniosek prokuratora z dnia 12 stycznia 2008 r. o przedłużenie terminu do dnia 30 kwietnia 2008r, sąd przedłużył termin – okres zawieszenia trwał 4 miesiące;

- wniosek prokuratora z dnia 6 maja 2008 r. o przedłużenie terminu do dnia 30 czerwca 2008r. - sąd przedłużył termin – okres zawieszenia trwał 2 miesiące;

- wniosek prokuratora z dnia 6 lipca 2008 r. o przedłużenie terminu do dnia 30 sierpnia 2008r. - sąd przedłużył termin – okres zawieszenia trwał 2 miesiące;

- wniosek prokuratora z dnia 6 lipca 2008 r. o przedłużenie terminu, postanowieniem z dnia 21 lipca 2008r sąd przedłużył termin do dnia 30 sierpnia 2008r, jako termin ostateczny.

- uczestnictwo powoda w postępowaniu sądowym sprowadzało się do fizycznego stawiennictwa na każdą rozprawę. Prokurator w związku z postawionym powodowi zarzutem przez cały okres postępowania nie miał do powoda jakichkolwiek pytań ani prośby o wyjaśnienie jakiegokolwiek kwestii;
- sprawę wszczęto prowadzono przeciwko powodowi bez jakichkolwiek dowodów i na fałszywych przesłankach;
- Dyrektor (...) w B. powiadamiając Prokuraturę o podejrzeniu popełnienia przestępstwa uczynił to bezzasadnie;
- wyrazem niewinności powoda i braku jakichkolwiek podstaw oskarżenia był wyrok uniewinniający z dnia 23 marca 2009 roku.

Wobec faktu, iż postępowanie przeciwko powodowi trwało łącznie 12 lat doszło – w ocenie powoda – do naruszenia kardynalnej zasady zawartej zarówno w gwarancjach międzynarodowych, Konstytucji art. 45, Kodeksu postępowania karnego art. 2 § 1 punkt 4. tj. prawa do rozpoznania sprawy bez uzasadnionej zwłoki / pismo procesowe powoda k. 118-119 /.

Prokuratoria Generalna Skarbu Państwa w piśmie z dnia 10 lutego 2011 roku odniosła się do okoliczności podnoszonych przez powoda w wyżej omówionym piśmie. Podniesiono, iż powód nie wykazał przesłanek odpowiedzialności odszkodowawczej pozwanego. O braku niezgodności z prawem działania pozwanego Dyrektora (...) w B. wprost przesądzały orzeczenia sądów administracyjnych – Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w L. z dnia 2 grudnia 2004 roku oraz Naczelnego Sadu Administracyjnego z dnia 5 grudnia 2005 roku. Ponadto pozwany podkreślił, że także w działaniu drugiego ze stationes fisci reprezentujących Skarb Państwa w przedmiotowej sprawie, tj. (...) nie można dopatrzeć się niezgodnego z prawem działania. Nie można bowiem uznać za bezprawne takiego działania, które narusza dobra osobiste, ale jest działaniem władzy państwowej w ramach porządku prawnego. W ocenie pozwanego – nie zaprzecza temu wydanie przez sąd wyroku uniewinniającego, będącego konsekwencją odmiennej od tej dokonanej przez pozwanego w toku prowadzonych czynności, oceny stanu faktycznego. Taka odmienna kwalifikacja nie przesądza bowiem w żaden sposób o naruszeniu przez organ przepisów, na podstawie których podjął określone działanie. Ponadto, pozwany ponownie wskazał, iż powód nie wykazał także zaistnienia szkody / pismo procesowe pozwanego k. 123-129 /.

Działając na zasadzie art. 67 § 2 kpc Sąd, mając za podstawę podnoszone w sprawie zarzuty i okoliczności ustalił, że jednostką organizacyjną reprezentującą pozwany Skarb Państwa pozostaje również Prezes Sądu Rejonowego w B. / postanowienie k. 137 v /.

W piśmie procesowym z dnia 27 lipca 2012 roku powód cofnął powództwo ponad kwotę 149.879,29 zł i w tej części rzekł się roszczenia. /pismo procesowe k. 245-246 /.

Wyrokiem z dnia 17 sierpnia 2012 r. Sąd Okręgowy w Lublinie zasądził od pozwanego Skarbu Państwa – (...) i Prezesa Sądu Rejonowego w B. na rzecz powoda kwotę 114.954,97 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 18 marca 2010 r. do dnia zapłaty, oddalił powództwo w pozostałej części. Zawartym w wyroku postanowieniem Sąd umorzył postępowanie ponad kwotę 149,879,29 zł.

Sąd uznał, że zawiadomienie dokonane przez Dyrektora (...) w T. nie może być uznane za dokonane bez dostatecznego wyjaśnienia sprawy czy wręcz – jak uważa powód – za wadliwe i bezpodstawne. Z okoliczności faktycznych niniejszej sprawy wynika, iż Dyrektor (...) miał uzasadnione podstawy, aby sądzić, iż podlegli mu funkcjonariusze celni, w tym powód, mogli dopuścić się popełnienia przestępstwa i zawiadomił o swoich podejrzeniach organa ścigania. Także zwolnienie powoda ze służby nie było bezprawne, gdyż nastąpiło w oparciu o treść obowiązującego w dacie dokonania zwolnienia powoda ze służby art. 25 ustępn 1 punkt 8a ustawy z dnia 24 lipca 1999 roku o Służbie Celnej.

Sąd uznał dalej, że wskutek działań zarówno Prokuratury jak i Sądu Rejonowego w B. doszło do naruszenia art. 2 § 1 pkt 4 k.p.k., art. 45 ust.1 Konstytucji RP i art. 6 ust 1 Europejskiej Konwencji Praw Człowieka, co było bezprawne. W ocenie Sądu, w czasie postępowania przygotowawczego w przedmiotowym postępowaniu Prokurator Rejonowy w B. nie wykonał w sposób należyty obowiązku wynikającego z art. 297 k.p.k., bowiem nie wyjaśnił wszystkich okoliczności i zbyt pochopnie wniósł akt oskarżenia przeciwko G. M. (2). Prokurator Rejonowy w B. doprowadził do przewlekłości postępowania skutkującego poniesieniem przez powoda szkody majątkowej, bowiem popierał akt oskarżenia przy wątpliwym materiale dowodowym. Co więcej, Prokurator w ogóle nie miał podstaw, kończąc postępowanie przygotowawcze do wystąpienia przeciwko powodowi z aktem oskarżenia. Innymi słowy, nie dysponował on dostatecznymi dowodami wskazującymi na możliwość popełnienia przez G. M. (1) zarzucanego mu przestępstwa.

W ocenie sądu, ośmioletni okres oczekiwania na zakończenie postępowania wyrokiem uniewinniającym od zarzutu popełnienia przestępstwa należy uznać za nadmiernie długi, dlatego też także Sąd Rejonowy w (...), jako statio fisci ponosi odpowiedzialność za szkodę, której naprawienia powód domaga się pozwem. Sąd uznał, że doszło do przewlekłości postępowania, bowiem Sąd Rejonowy podejmował czynności ze zwłoką, co opóźniło czas rozstrzygnięcia co do istoty sprawy. Powód w żaden sposób nie przyczynił się do wydłużenia procesu, przyczyną przewlekłości było niewłaściwe planowanie terminów rozpraw, niewłaściwa organizacja pracy sądu, brak koncentracji materiału dowodowego i koncepcji prowadzenia procesu. Ocena, czy w sprawie wystąpiła przewlekłość postępowania może, zdaniem Sądu, być dokonana tylko przez analizę całego postępowania, gdyż każdy kolejny etap postępowania jest konsekwencją poprzedniego. Rzetelna ocena przebiegu postępowania wymaga weryfikacji postępowania jako całości, nie zaś poszczególnych czynności odrębnie.

Z podanych względów Sąd uznał, że odpowiedzialność za poniesioną przez powoda szkodę ponosi Skarb Państwa reprezentowany przez (...) i (...). Związek przyczynowy pomiędzy przewlekłością postępowania a szkodą w postaci utraty dochodów powoda Sąd uznał za oczywisty, wysokość szkody została ustalona na podstawie utraconych dochodów netto, pomniejszonych o dochody, które powód w czasie trwania postępowania karnego zdołał uzyskać. Czas, za który powodowi przysługuje odszkodowanie to okres od 1 września 2003 r., a więc dnia zwolnienia powoda ze służby do 28 czerwca 2009 r. tj daty ponownego przyjęcia. Odszkodowanie należy się powodowi za cały wskazany okres, gdyż szkoda była wynikiem czynności procesowych podejmowanych w postępowaniu przygotowawczym oraz postępowaniu przed sądem. Była wynikiem pochopnego wniesienia aktu oskarżenia, a następnie długotrwałego podtrzymywania tego stanu przez toczące się przewlekle postępowanie sądowe. Gdyby nie doszło do wniesienia aktu oskarżenia, powód nie zostałby zwolniony, zaś gdyby postępowanie karne było prowadzone sprawnie, okres pozostawania bez pracy byłby krótszy.

Apelację od wyroku Sądu Okręgowego w Lublinie z dnia 17 sierpnia 2012 r. wniósł pozwany, który zaskarżył wyrok w części, w której powództwo zostało uwzględnione oraz w zakresie kosztów.

Zaskarżonemu wyrokowi pozwany zarzucał:

1. naruszenie art. 233 kpc polegające na ocenie materiału dowodowego sprawy z naruszeniem zasad logiki doświadczenia życiowego poprzez przyjęcie, że powód udowodnił, że poszukiwał i nie mógł znaleźć pracy przez większość okresu zwolnienia, a więc w latach 2005-2009 pomimo, że powód nie przedstawił wiarygodnych dokumentów, iż poszukiwał aktywnie pracy przez cały okres zwolnienia, nie przedstawił dowodów przedstawiających sytuację na rynku pracy, a przez to nie wykazał, że niemożność znalezienia pracy była skutkiem wyłącznie prowadzonego przeciwko powodowi postępowania karnego,
2. naruszenie art. 233 kpc poprzez uznanie, że pomiędzy wszczęciem i prowadzeniem postępowania karnego a szkodą w postaci ewentualnego wynagrodzenia funkcjonariusza Służby Celnej zachodzi adekwatny związek przyczynowy pomimo, że zwolnienie powoda z pracy jest zgodne z prawem i było wynikiem zmiany ustawodawczej wprowadzonej w toku postępowania karnego,
3. naruszenie art. 233 kpc poprzez uznanie, że żądana kwota odszkodowania w wysokości wynagrodzenia w ramach zajmowanego stanowiska pozostaje w związku przyczynowym z prowadzonym postępowaniem karnym, mimo że fakt, że w toku postępowania powód został przywrócony do służby jest konsekwencją tylko i wyłącznie skorzystania z uprawnienia do powrotu do pracy,
4. naruszenie art. 417 kc przez jego błędne zastosowanie, polegające na przyjęciu, że działanie pozwanych jednostek organizacyjnych Skarbu Państwa było niezgodne z prawem,
5. naruszenie art. 361 par. 2 kc poprzez niewłaściwe zastosowanie i przyznanie powodowi jako odszkodowania utraconych korzyści równowartości ekwiwalentu za niewykorzystany urlop wypoczynkowy obok wartości utraconego wynagrodzenia za pracę,
6. naruszenie art. 362 kc przez nieuwzględnienie przyczynienia się powoda do powstania szkody,
7. naruszenie art. 361 par 1 koc poprzez uznanie że pomiędzy działaniami pozwanego a trudnościami powoda w znalezieniu zatrudnienia zachodzi adekwatny związek przyczynowy.

Sąd Apelacyjny w Lublinie wyrokiem z dnia 28 stycznia 2013 r. uchylił wyrok Sądu Okręgowego z dnia 17 sierpnia 2012 r. w pkt I, IV i V i przekazał sprawę do ponownego rozpoznania pozostawiając Sądowi I instancji rozstrzygnięcia o kosztach instancji odwoławczej.

W ocenie Sądu II instancji Sąd Okręgowy nie rozpoznał istoty sprawy, jakkolwiek prawidłowo ocenił działania Dyrektora Służby Celnej w B. jako niespełniające przesłanki bezprawności. Wobec niezaskarżenia wyroku przez powoda, spór dotyczył już tylko odpowiedzialności Skarbu Państwa reprezentowanego przez (...) i (...). Co do odpowiedzialności Prokuratury Rejonowej w B. Sąd Apelacyjny uznał, że działania i zaniechania tego statio fisci nie rodzą odpowiedzialności odszkodowawczej Skarbu Państwa, gdyż ani wniesienie aktu oskarżenia, ani prowadzenie postępowania karnego nie jest działaniem bezprawnym, nawet jeżeli postępowanie zakończy się uniewinnieniem oskarżonego.

Orzecznictwo dopuszcza uznanie działań organów ścigania za bezprawne tylko w sytuacjach wyjątkowych, przy stwierdzeniu oczywistego braku podstaw do prowadzenia postępowania karnego i wniesienia aktu oskarżenia. W przedmiotowej sprawie taka sytuacja zdaniem Sądu Apelacyjnego nie wystąpiła. Uprawnienie do oceny legalności, słuszności i skuteczności działań Prokuratora podjętych w konkretnej sprawie karnej ma jedynie sąd, który wydaje wyrok w tej właśnie sprawie. Sam fakt wydania wyroku uniewinniającego nie przesądza o bezprawności działań Prokuratora wnoszącego i popierającego akt oskarżenia.

Sąd Apelacyjny stwierdził jednocześnie, że za przewlekłość postępowania karnego odpowiada od dnia wniesienia aktu oskarżenia Sąd, działanie Prokuratora nie pozostaje w adekwatnym związku przyczynowym ze szkodą powoda w postaci utraconych dochodów, bowiem sam powód wskazuje, że szkody doznał wskutek zwolnienia go ze służby z dniem 1 września 2003 r, zaś w tej dacie Prokurator wniósł już skutecznie akt oskarżenia. Z tego też względu Sąd II

instancji uznał, że podstawą ewentualnej odpowiedzialności odszkodowawczej Skarbu Państwa może być stwierdzenie przewlekłości postępowania w sprawie II K 5/03 Sądu Rejonowego w B., do czego jest uprawniony Sąd cywilny w sprawie o odszkodowanie, jednak zasada odpowiedzialności oraz wysokość odszkodowania zależne są od stwierdzenia, że wskazany przez powoda uszczerbek majątkowy pozostaje w normalnym związku przyczynowym z przewlekłością postępowania. Sąd winien zatem ustalić, czy w sprawie II K 5/03 doszło do przewlekłości postępowania i w jakim zakresie zgłaszana przez powoda szkoda pozostaje w adekwatnym związku przyczynowym z dopuszczeniem się przez Sąd Rejonowy w B. przewlekłości. Sąd Okręgowy winien zatem ocenić, które z czynności podejmowanych przez Sąd Rejonowy w B. doprowadziły do przewlekłości postępowania oraz jakich konkretnie okresów czasowych to dotyczy. Dopiero na podstawie powyższych ustaleń możliwym jest ustalenie wielkości szkody odniesionej przez powoda.

Za nietrafne uznał Sąd Apelacyjny stanowisko Sądu Okręgowego, który uwzględnił roszczenie za cały okres pozostawania powoda poza służbą. Zauważył, że skoro, jak przyjął Sąd I instancji, prowadzenie postępowania karnego w fazie sądowej wymaga czasu, to nie ma podstaw do uznania, że Sąd dopuścił się przewlekłości postępowania już od dnia 1 września 2003 r. i postępowanie to było przewlekłe za cały czas pozostawania powoda poza służbą. Zwrócił uwagę, że po wniesieniu aktu oskarżenia Sąd Rejonowy rozpoznawał wniosek o zwrot sprawy w celu usunięcia istotnych braków postępowania przygotowawczego, a nadto wyrok kończący postępowanie karne został wydany przed powrotem powoda do służby w dniu 23 marca 2009 r.

Sąd Apelacyjny stwierdził, że Sąd Okręgowy nie dokonał oceny w jakim zakresie czynności Sądu Rejonowego w B. podejmowane w sprawie II K 5/03 doprowadziły do przewlekłości postępowania. Sąd winien uwzględnić wszystkie okoliczności zaistniałe w toku postępowania sądowego wynikające z obiektywnych uwarunkowań związanych z postępowaniem oraz sytuacją, w jakiej jest ono prowadzone. Należy ocenić terminowość i prawidłowość czynności podjętych przez sąd, w celu wydania w sprawie rozstrzygnięcia co do istoty sprawy, uwzględniając charakter sprawy, stopień faktycznej i prawnej jej zawiloci. Dopiero ustalenie na podstawie takich kryteriów w jakim zakresie Sąd Rejonowy dopuścił się w sprawie II K 5/03 przewlekłości umożliwi ustalenie wielkości szkody powoda, która jest uzależniona od okresu przewlekłości w sprawie karnej.

Sąd Apelacyjny zgodził się też z twierdzeniem apelacji dotyczącym możliwości uznania, że brak inicjatywy powoda w zakresie poszukiwania pracy i niewykorzystanie wszystkich możliwości zarobkowych może świadczyć o przyczynieniu się powoda do powstania szkody.

Na rozprawie w dniu 30 października 2013 r. pełnomocnik powoda oświadczył, że w ocenie strony powodowej całe trwające postępowanie karne było bezprawne. (k. 375)

W piśmie procesowym z dnia 5 grudnia 2014 r. (k. 395-397) powód oświadczył, że domaga się odszkodowania za cały okres trwania postępowania karnego i twierdzi, że postępowanie to było dotknięte przewlekłością zarówno w fazie przygotowawczej jak i sądowej. Jak chodzi o postępowanie przed Sądem powód twierdził, że już na pierwszej rozprawie Sąd winien zauważyć brak podstaw do wniesienia aktu oskarżenia i umorzyć postępowanie karne na podstawie art. 17 § 1 pkt 1 kpk. Wszystkie czynności podejmowane przez Sąd po dacie pierwszej rozprawy były zdaniem powoda bezprawne i skutkowały przewlekłością postępowania.

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Powód A. M. od dnia 1 maja 1995 roku do dnia 30 czerwca 2003 roku pełnił służbę w Izbie Celnej w B. – Urząd Celny w B.. Stosunek służbowy powoda ustał na podstawie art. 25 ustęp 1 punkt 8a ustawy z dnia 24 lipca 1999 roku o Służbie Celnej / okoliczność bezsporna, decyzja k. 34, zeznania powoda A. M. przesłuchanego w charakterze strony k. 135v-137 w zw. z k. 237-238 /.

Na skutek pisma powoda z dnia 15 czerwca 2009 roku, został on przywrócony do służby w dniu 28 czerwca 2009 roku, przy czym łączny okres pozostawania poza służbą wyniósł ponad 5 lat /okoliczność bezsporna, pismo powoda k. 29, zeznania powoda A. M. przesłuchanego w charakterze strony k. 135v-137 w zw. z k. 237-238 /.

Po zwolnieniu ze służby, powód poszukiwał zatrudnienia, w latach 2004 – 2009 roku prowadził własną działalność gospodarczą, ponadto w 2009 roku pozostawał zatrudniony w firmie (...) D. J.. W okresie tym powód uzyskał dochód w kwocie 62.855,33 zł brutto, w tym:

- w roku 2004: 1.625,46 zł,
- w roku 2005: 16.427,44 zł,
- w roku 2006: 3.183,20 zł,
- w roku 2007: 7.093,11 zł,
- w roku 2008: 28.331,28 zł,
- w roku 2009: 49.028,76 zł,

w tym 6.194,84 zł stanowił dochód uzyskany w firmie (...) D. J., przed powrotem powoda do pracy w Urzędzie Celnym w B. / zaświadczenia k. 228-234 /.

W okresie od 8 października 2003 r. do 7 kwietnia 2004 r. G. M. (1) uczestniczył w kursie na prawo jazdy kat. C i C +E. /zaświadczenie k. 374/

Gdyby powód nie został zwolniony ze służby celnej jego miesięczne uposażenie brutto wyniosłoby:

- w miesiącach od września do grudnia 2003 roku 2.393,43 zł,
- od stycznia do lipca 2004 roku 2.465,25 zł brutto,
- od sierpnia do grudnia 2004 roku 2.484,89 zł,
- od stycznia do lipca 2005 roku 2.559,43 zł,
- od sierpnia do grudnia 2005 roku 2.579,66 zł,
- od stycznia do lipca 2006 roku 2.618,31zł,
- od sierpnia 2006 roku do lipca 2007 roku 2.638,84 zł,
- od sierpnia do grudnia 2007 roku 2.659,36 zł,
- od stycznia do lipca 2008 roku 2.720,63 zł,
- od sierpnia do grudnia 2008 roku 2.741,63 zł,
- od stycznia do maja 2009 roku 2.796,35 zł
- w miesiącu czerwcu 2009 roku: 2.529,28 zł / pismo k. 248-249 /.

Ponadto G. M. (1) należałby się ekwiwalent za urlop wypoczynkowy:

- za okres od miesiąca września do grudnia 2003 roku: 663,25 zł brutto;
- za 2004 rok: 3.408,34 zł brutto;
- za 2005 rok: 3.448,90 zł brutto;

- za 2006 rok: 3.462,16 zł brutto;
- za 2007 rok: 3.595,32 zł brutto;
- za 2008 rok: 3.700,20 zł brutto;
- za okres od miesiąca stycznia do czerwca 2009 roku 1.842,26 zł brutto.

Powód uzyskałby również nagrody roczne w wysokości:

- za 2003 rok: 811,45 zł brutto,
- za 2004 rok: 2.473,43 zł brutto,
- za 2005 rok: 2.567,86 zł brutto,
- za 2006 rok: 2.626,86 zł brutto,
- za 2007 rok: 2.647,39 zł brutto,
- za 2008 rok: 2.729,38 zł brutto,
- za 2009 rok: 1.398,17 zł brutto / pismo k. 247-249 /.

W grudniu 2009 roku zostało wypłacone powodowi świadczenie pieniężne równe uposażeniu na stanowisku zajmowanym przed zwolnieniem ze służby celnej w wysokości 14.264,22 zł brutto (10.208,31 zł netto) / pismo k. 247v /.

W dniu 3 listopada 1997 roku Dyrektor (...) w B. powiadomił Prokuraturę Rejonową w B. o podejrzeniu popełnienia przestępstwa przez funkcjonariuszy celnych, w tym między innymi przez G. M. (1) / zawiadomienie k. 1-5 dołączonych akt sprawy sygn. akt II K 5/03 Sądu Rejonowego w B. /.

Na skutek powyższego zawiadomienia, (...) w dniu 5 listopada 1997 roku wszczęła postępowanie przygotowawcze. Sprawie nadano sygnaturę akt 1 Ds. 1399/00/s / postanowienie k. 21-22 /.

W dniu 2 listopada 2000 roku prokurator zarządził zatrzymanie i przymusowe doprowadzenie G. M. (1) podejrzanego o popełnienie przestępstwa z art. 271 § 1 i 3 kk w zw. z art. 12 kk do Prokuratury Rejonowej w B. na dzień 8 listopada 2000 roku /zarządzenie k. 742 dołączonych akt sprawy sygn. akt II K 5/03 Sądu Rejonowego w B. /.

W dniu 2 listopada 2000 roku wydane zostało przez Prokuraturę Rejonową w B. postanowienie o przedstawieniu G. M. (1) zarzutów / postanowienie k. 748 dołączonych akt sprawy sygn. akt II K 5/03 Sądu Rejonowego w B. /.

W dniu 8 listopada 2000 roku zostało wydane przez Prokuraturę Rejonową w B. postanowienie o zastosowaniu wobec G. M. (1) środka zapobiegawczego w postaci zawieszenia w czynnościach służbowych związanych z zajmowanym stanowiskiem starszego kontrolera celnego i innych czynnościach służbowych związanych z pracą w Urzędzie Celnym w B. oraz poręczenia majątkowego w postaci pieniędzy w kwocie 5.000 zł. Sąd Rejonowy w B. po rozpoznaniu zażalenia G. M. (1) na powyższe postanowienie, utrzymał je w mocy /postanowienie k. 751 i k. 763 dołączonych akt sprawy sygn. akt II K 5/03 Sądu Rejonowego w B. /.

W dniu 25 i 26 stycznia 2001 roku G. M. (1) został zaznajomiony z materiałami śledztwa i pouczony, że terminie 3 dni od daty zaznajomienia może złożyć wniosek o uzupełnienie śledztwa / protokół k. 1121 dołączonych akt sprawy sygn. akt II K 5/03 Sądu Rejonowego w B. /.

W wyniku dokonanych czynności (...) w dniu 28 lutego 2001 roku skierowała akt oskarżenia przeciwko 8 osobom, w tym przeciwko powodowi G. M. (1) obejmujący zarzut popełnienia przestępstwa z art. 271 § 1 i 3 kk w związku z art.

12 kk. Sprawa została zarejestrowana w Sądzie Rejonowym w B. za sygn. akt II K 197 /01 / akt oskarżenia k. 1145-1175 dołączonych akt sprawy sygn. akt II K 5/03 Sądu Rejonowego w B. /.

Sąd Rejonowy w B. postanowieniem z dnia 9 sierpnia 2001 roku wydanym w sprawie sygn. akty II K 197/01 – utrzymanym w mocy postanowieniem Sądu Okręgowego w Lublinie z dnia 17 września 2001 roku sygn. akt VKz 1402/01, postanowił przekazać sprawę prokuratorowi celem uzupełnienia śledztwa poprzez dokonanie szczegółowo wskazanych w postanowieniu ustaleń i przesłuchań oraz postanowił o nieuwzględnieniu również wniosku powoda o wyłączenie jego sprawy do odrębnego rozpoznania / postanowienie Sądu Rejonowego w B. z dnia 9 sierpnia 2001 roku wraz z uzasadnieniem k. 1287 – 1293 akt powołanej sprawy II K 5/01 Sądu Rejonowego w B., postanowienie Sądu Okręgowego w Lublinie z dnia 17 września 2001 roku, sygn. akt V Kz 1402/01, k. 1308-1309 wskazanych akt /.

W dniu 30 listopada 2001 roku (...) wydała postanowienie o zawieszeniu śledztwa / postanowienie k. 1332 dołączonych akt sprawy sygn. akt II K 5/03 Sądu Rejonowego w B. /.

W dniu 2 października 2002 roku (...) wydała postanowienie o uchyleniu wobec G. M. (1) środka zapobiegawczego w postaci poręczenia majątkowego /postanowienie k. 1353 dołączonych akt sprawy sygn. akt II K 5/03 Sądu Rejonowego w B. /.

W dniu 7 listopada 2002 roku (...) wydała postanowienie o podjęciu zawieszzonego śledztwa /postanowienie k. 1357 dołączonych akt sprawy sygn. akt II K 5/03 Sądu Rejonowego w B. /.

W dniu 19 grudnia 2002 roku (...) wydała postanowienie o zamknięciu śledztwa /postanowienie k. 1547 dołączonych akt sprawy sygn. akt II K 5/03 Sądu Rejonowego w B. /.

Następnie (...) ponownie wniosła akt oskarżenia datowany 31 grudnia 2002 roku, którym zarzut popełnienia przestępstwa z art. 271 § 1 i 3 kk poza powodem przedstawiła 7 innym osobom. Sprawa została zarejestrowana w Sądzie Rejonowym w B. za sygn. akt II K 5/03 / akt oskarżenia z dnia 31 grudnia 2002 roku k.1567 - 1599 powołanych akt II K 5/03 /.

Sąd Rejonowy w B. w dniu 18 lipca 2003 roku postanowił nie uwzględnić wniosku o zwrot sprawy prokuratorowi w celu usunięcia istotnych braków postępowania przygotowawczego /postanowienie k. 1684 dołączonych akt sprawy sygn. akt II K 5/03 Sądu Rejonowego w B. /.

W sprawie odbyło się 27 rozpraw - w datach kolejno: 20 października 2003 roku, 24 listopada 2003 roku, 9 marca 2004 roku, 20 kwietnia 2004 roku, 6 lipca 2004 roku, 26 października 2004 roku, 21 grudnia 2004 roku, 19 kwietnia 2005 roku, 7 czerwca 2005 roku, 26 lipca 2005 roku, 10 stycznia 2006 roku, 7 marca 2006 roku, 9 maja 2006 roku, 23 maja 2006 roku, 11 lipca 2006 roku, 10 października 2006 roku, 5 grudnia 2006 roku, 24 stycznia 2007 roku, 14 marca 2007 roku, 29 maja 2007 roku, 11 lipca 2007 roku, 28 października 2008 roku, 25 listopada 2008 roku, 23 grudnia 2008 roku, 17 lutego 2009 roku, 23 lutego 2009 roku, 16 marca 2009 roku /komparycja wyroku Sądu Rejonowego w B. z dnia 23 marca 2009 roku wydanego w sprawie sygn. akt II K 5/03 k. 2717 i protokoły rozpraw k.1737, k. 1754, k. 1793, k. 1800, k. 1817, k. 1868, k. 1897, k. 1985, k. 1992, k. 2004, k. 2053, k. 2100, k. 2143, k. 2216, k. 2253, k. 2278, k. 2296, k. 2320, k. 2356, k. 2381, k. 2622, k. 263, k. 2648, k. 2692, k. 2695, k. 2710, k. 2043 /.

Rozprawa wyznaczona na dzień 20 października 2003 roku została odroczone do dnia 24 listopada 2003 roku. Przyczyną odroczenia rozpoznania sprawy było niezawiadomienie pokrzywdzonego o terminie rozprawy. Powód był obecny na wyznaczonym terminie rozprawy /protokół rozprawy k. 1737-1739 dołączonych akt sprawy sygn. akt II K 5/03 Sądu Rejonowego w B. /.

Rozprawa wyznaczona na dzień 24 listopada 2003 roku została odroczone do dnia 13 stycznia 2004 roku, a w treści postanowienia o odroczeniu rozprawy znajduje się zapis o „ konieczności kontynuowania wyjaśnień przez oskarżonych i braku w najbliższym czasie wolnych terminów procesowych”. Powód był obecny na wyznaczonym

terminie rozprawy / protokół rozprawy k. 1754-1761 dołączonych akt sprawy sygn. akt II K 5/03 Sądu Rejonowego w B. /.

Zarządzeniem z dnia 8 stycznia 2004 roku odwołano termin rozprawy wyznaczonej na dzień 13 stycznia 2004 roku z uwagi na chorobę sędziego /zarządzenie k. 1772 dołączonych akt sprawy sygn. akt II K 5/03 Sądu Rejonowego w B. /.

Rozprawa wyznaczona na dzień 9 marca 2004 roku została odroczonej do dnia 20 kwietnia 2004 roku, a w treści postanowienia o odroczeniu rozprawy znajduje się zapis o „braku w najbliższym czasie wolnych terminów procesowych”. Powód był obecny na wyznaczonym terminie rozprawy /protokół rozprawy k. 1793-1796 dołączonych akt sprawy sygn. akt II K 5/03 Sądu Rejonowego w B. /.

Rozprawa wyznaczona na dzień 20 kwietnia 2004 roku została odroczonej do dnia 1 czerwca 2004 roku, a w treści postanowienia o odroczeniu rozprawy znajduje się zapis o „konieczności przesłuchania świadków i braku w najbliższym czasie wolnych terminów procesowych”. Powód był obecny na wyznaczonym terminie rozprawy / protokół rozprawy k. 1800-1808 dołączonych akt sprawy sygn. akt II K 5/03 Sądu Rejonowego w B. /.

Zarządzeniem z dnia 26 maja 2004 roku odwołano termin rozprawy wyznaczonej na dzień 1 czerwca 2004 roku na wniosek R. K. z uwagi na kolizję terminów rozpraw /zarządzenie k. 1810 dołączonych akt sprawy sygn. akt II K 5/03 Sądu Rejonowego w B. /.

Rozprawa wyznaczona na dzień 6 lipca 2004 roku została odroczonej do dnia 14 września 2004 roku, a w treści postanowienia o odroczeniu rozprawy znajduje się zapis o „niestawiennictwie dwóch oskarżonych, braku w najbliższym czasie wolnych terminów procesowych i urlopie sędziego oraz obrońców”. Powód był obecny na wyznaczonym terminie rozprawy / protokół rozprawy k. 1817-1818 dołączonych akt sprawy sygn. akt II K 5/03 Sądu Rejonowego w B. /.

Zarządzeniem z dnia 7 września 2004 roku odwołano termin rozprawy wyznaczonej na dzień 14 września 2004 roku z uwagi na chorobę sędziego /zarządzenie k. 1846 dołączonych akt sprawy sygn. akt II K 5/03 Sądu Rejonowego w B. /.

Rozprawa wyznaczona na dzień 26 października 2004 roku została odroczonej do dnia 21 grudnia 2004 roku, a w treści postanowienia o odroczeniu rozprawy znajduje się zapis o „konieczności przesłuchania kolejnych świadków i braku w najbliższym czasie wolnych terminów procesowych”. Powód był obecny na wyznaczonym terminie rozprawy /protokół rozprawy k. 1868-1874 dołączonych akt sprawy sygn. akt II K 5/03 Sądu Rejonowego w B. /.

Rozprawa wyznaczona na dzień 21 grudnia 2004 roku została odroczonej do dnia 22 lutego 2005 roku, a w treści postanowienia o odroczeniu rozprawy znajduje się zapis o „usprawiedliwionym niestawiennictwie jednego z obrońców i braku w najbliższym czasie wolnych terminów procesowych”. Powód mimo prawidłowego zawiadomienia o wyznaczonym terminie rozprawy nie był na nim obecny / protokół rozprawy k. 1897-1899 dołączonych akt sprawy sygn. akt II K 5/03 Sądu Rejonowego w B. /.

Zarządzeniem z dnia 18 lutego 2005 roku odwołano termin rozprawy wyznaczonej na 22 lutego 2005 roku / zarządzenie k. 1979 dołączonych akt sprawy sygn. akt II K 5/03 Sądu Rejonowego w B. /.

Rozprawa wyznaczona na dzień 19 kwietnia 2005 roku została odroczonej do dnia 7 czerwca 2005 roku, a w treści postanowienia o odroczeniu rozprawy znajduje się zapis o „usprawiedliwionym niestawiennictwie jednego z oskarżonych i braku w najbliższym czasie wolnych terminów procesowych”. Powód był obecny na wyznaczonym terminie rozprawy / protokół rozprawy k. 1985 dołączonych akt sprawy sygn. akt II K 5/03 Sądu Rejonowego w B. /.

Rozprawa wyznaczona na dzień 7 czerwca 2005 roku została odroczonej do dnia 26 lipca 2005 roku, a w treści postanowienia o odroczeniu rozprawy znajduje się zapis o „ konieczności przeprowadzenia kolejnych dowodów i braku w najbliższym czasie wolnych terminów procesowych”. Powód był obecny na wyznaczonym terminie rozprawy / protokół rozprawy k. 1992-1995 dołączonych akt sprawy sygn. akt II K 5/03 Sądu Rejonowego w B. /.

Rozprawa wyznaczona na dzień 26 lipca 2005 roku została odroczone do dnia 26 października 2005 roku, a w treści postanowienia o odroczeniu rozprawy znajduje się zapis o „konieczności przesłuchania kolejnych świadków i braku w najbliższym czasie wolnych terminów procesowych”. Powód był obecny na wyznaczonym terminie rozprawy / protokół rozprawy k. 2004-2005 dołączonych akt sprawy sygn. akt II K 5/03 Sądu Rejonowego w B. /.

Zarządzeniem z dnia 25 października 2005 roku odwołano termin rozprawy wyznaczonej na 26 października 2005 roku z uwagi na chorobę sędziego / zarządzenie k. 2020 dołączonych akt sprawy sygn. akt II K 5/03 Sądu Rejonowego w B. /.

Rozprawa wyznaczona na dzień 10 stycznia 2006 roku została odroczone do dnia 7 marca 2006 roku, a w treści postanowienia o odroczeniu rozprawy znajduje się zapis o „niestawiennictwie jednego z ławników i niestawiennictwie jednego z oskarżonych oraz braku wiadomości o doręczeniu mu wezwania”. Powód był obecny na wyznaczonym terminie rozprawy / protokół rozprawy k. 2043 dołączonych akt sprawy sygn. akt II K 5/03 Sądu Rejonowego w B. /.

Rozprawa wyznaczona na dzień 7 marca 2006 roku została odroczone do dnia 9 maja 2006 roku, a w treści postanowienia o odroczeniu rozprawy znajduje się zapis o „konieczności przesłuchania kolejnych świadków oraz braku w najbliższym czasie wolnych terminów procesowych”. Powód był obecny na wyznaczonym terminie rozprawy / protokół rozprawy k. 2054-2059 dołączonych akt sprawy sygn. akt II K 5/03 Sądu Rejonowego w B. /.

Rozprawa wyznaczona na dzień 9 maja 2006 roku została przerwana do dnia 23 maja 2006 roku. Powód był obecny na wyznaczonym terminie rozprawy / protokół rozprawy k. 2100-2102 dołączonych akt sprawy sygn. akt II K 5/03 Sądu Rejonowego w B. /.

Rozprawa wyznaczona na dzień 23 maja 2006 roku została odroczone do dnia 11 lipca 2006 roku, a w treści postanowienia o odroczeniu rozprawy znajduje się zapis o „konieczności przeprowadzenia dalszych dowodów oraz braku w najbliższym czasie wolnych terminów procesowych”. Powód był obecny na wyznaczonym terminie rozprawy / protokół rozprawy k. 2143-2146 dołączonych akt sprawy sygn. akt II K 5/03 Sądu Rejonowego w B. /.

Rozprawa wyznaczona na dzień 11 lipca 2006 roku została odroczone do dnia 10 października 2006 roku, a w treści postanowienia o odroczeniu rozprawy znajduje się zapis o „usprawiedliwionym niestawiennictwie jednego z oskarżonych oraz zaplanowanym w miesiącu sierpniu urlopie sędziego i jednego z obrońców”. Powód był obecny na wyznaczonym terminie rozprawy / protokół rozprawy k. 2216-2217 dołączonych akt sprawy sygn. akt II K 5/03 Sądu Rejonowego w B. /.

Rozprawa wyznaczona na dzień 10 października 2006 roku została odroczone do dnia 5 grudnia 2006 roku, a w treści postanowienia o odroczeniu rozprawy znajduje się zapis o „konieczności przeprowadzenia kolejnych dowodów i braku wolnych terminów procesowych”. Powód był obecny na wyznaczonym terminie rozprawy / protokół rozprawy k. 2253-2255 dołączonych akt sprawy sygn. akt II K 5/03 Sądu Rejonowego w B. /.

Rozprawa wyznaczona na dzień 5 grudnia 2006 roku została odroczone do dnia 24 stycznia 2007 roku, a w treści postanowienia o odroczeniu rozprawy znajduje się zapis o „konieczności przeprowadzenia kolejnych dowodów i braku wolnych terminów procesowych”. Powód był obecny na wyznaczonym terminie rozprawy / protokół rozprawy k. 2278-2281 dołączonych akt sprawy sygn. akt II K 5/03 Sądu Rejonowego w B. /.

Rozprawa wyznaczona na dzień 24 stycznia 2007 roku została odroczone do dnia 14 marca 2007 roku, a w treści postanowienia o odroczeniu rozprawy znajduje się zapis o „konieczności przeprowadzenia kolejnych dowodów i braku w najbliższym czasie wolnych terminów procesowych”. Powód był obecny na wyznaczonym terminie rozprawy / protokół rozprawy k. 2296-2303 dołączonych akt sprawy sygn. akt II K 5/03 Sądu Rejonowego w B. /.

Rozprawa wyznaczona na dzień 14 marca 2007 roku została przerwana do dnia 18 kwietnia 2007 roku / protokół rozprawy k. 2320-2321 dołączonych akt sprawy sygn. akt II K 5/03 Sądu Rejonowego w B. /.

Zarządzeniem z dnia 17 kwietnia 2007 roku odwołano termin rozprawy wyznaczonej na 18 kwietnia 2007 roku z uwagi na chorobę sędziego / zarządzenie k. 2326 dołączonych akt sprawy sygn. akt II K 5/03 Sądu Rejonowego w B. /.

Rozprawa wyznaczona na dzień 29 maja 2007 roku została odroczonej do dnia 11 lipca 2007 roku, a w treści postanowienia o odroczeniu rozprawy znajduje się zapis o „konieczności przeprowadzenia kolejnych dowodów i braku w najbliższym czasie wolnych terminów procesowych”. Powód był obecny na wyznaczonym terminie rozprawy / protokół rozprawy k. 2356-2358 dołączonych akt sprawy sygn. akt II K 5/03 Sądu Rejonowego w B. /.

Żadna z rozpraw w wyżej omawianej sprawie karnej nie została odroczonej jak i przerwana z powodu niestawiennictwa powoda. Powód stawał się na każdej rozprawie. Rozprawy wyznaczone na dzień 14 września 2004 roku, 22 lutego 2005 roku, 26 października 2005 roku, 18 kwietnia 2007 roku zostały odwołane z uwagi na chorobę sędziego przewodniczącego składu lub chorobę obrońcy jednego z oskarżonych /zarządzenia k. 1846, 1978, 2020, 2326 dołączonych akt sprawy sygn. akt II K 5/03 Sądu Rejonowego w B. /.

Postanowieniem z dnia 11 lipca 2007 roku sąd powołując przepis art. 397 § 1 kpk postanowił odroczyć rozprawę i określić prokuratorowi termin 6 miesięcy do przedstawienia dowodów, których przeprowadzenie pozwoliłoby na usunięcie dostrzeżonych braków, dotyczących ustalenia narodowości kierowców, których nazwiska znajdują się w wykazie na wskazanych kartach akt sprawy oraz imiennie wymienionych jak i do ustalenia, czy w latach 1995 – 1997 zostały wydane im paszporty, ich adresów zamieszkania, następnie przesłuchania na okoliczności wskazane na karcie 1386 akt sprawy i dołączenie protokołów ich zeznań oraz listów (...) odprawianych pojazdów / postanowienie k. 2384 dołączonych akt sprawy sygn. akt II K 5/03 Sądu Rejonowego w B. /.

Postanowieniem z dnia 16 stycznia 2008 roku, uwzględniając wniosek prokuratora z dnia 12 stycznia 2008 roku, Sąd Rejonowy w B. przedłużył termin do uzupełnienia braków w postępowaniu przygotowawczym do dnia 30 kwietnia 2008 roku. W uzasadnieniu postanowienia o przedłużeniu terminu sąd uzasadnił swoją decyzję „charakterem” czynności które ma przeprowadzić prokurator oraz „ich długotrwałością związaną z koniecznością korzystania z międzynarodowej pomocy prawnej” / wniosek o przedłużenie terminu k. 2403, postanowienie k. 2406 dołączonych akt sprawy sygn. akt II K 5/03 Sądu Rejonowego w B. /.

Następnie postanowieniem z dnia 12 maja 2008 roku, w uwzględnieniu wniosku prokuratora z dnia 6 maja 2008 roku, Sąd Rejonowy w B. przedłużył określony prokuratorowi termin do dnia 30 czerwca 2008 roku. W uzasadnieniu przedmiotowego postanowienia powołane są wyżej przytoczone argumenty uzasadnienia postanowienia z dnia 16 stycznia 2008 roku jak również sąd wskazał, że nie została wykonana pomoc prawna skierowana do Prokuratury Okręgowej w Wilnie / postanowienie k. 2426, wniosek prokuratora k. 2423 dołączonych akt sprawy sygn. akt II K 5/03 Sądu Rejonowego w B. /.

Dalej, postanowieniem z dnia 21 lipca 2008 roku w uwzględnieniu wniosku prokuratora z dnia 6 lipca 2008 roku, Sąd Rejonowy w B. przedłużył określony prokuratorowi termin do dnia 30 sierpnia 2008 roku. W uzasadnieniu przedmiotowego postanowienia powołane są tożsame argumenty jak w wyżej omawianych uzasadnieniach. Jednocześnie sąd w uzasadnieniu tego postanowienia podkreślił, że wyznaczony termin należy traktować jako ostateczny / postanowienie k.2449, wniosek prokuratora k. 2445 dołączonych akt sprawy sygn. akt II K 5/03 Sądu Rejonowego w B. /.

Rozprawa wyznaczona na dzień 28 października 2008 roku została przerwana do dnia 25 listopada 2008 roku z uwagi na niestawiennictwo prokuratora. Powód był obecny na wyznaczonym terminie rozprawy /protokół rozprawy k. 2622-2623 dołączonych akt sprawy sygn. akt II K 5/03 Sądu Rejonowego w B. /.

Rozprawa wyznaczona na dzień 25 listopada 2008 roku została przerwana do dnia 23 grudnia 2008 roku na wniosek prokuratora. Powód był obecny na wyznaczonym terminie rozprawy / protokół rozprawy k. 2637-2639 dołączonych akt sprawy sygn. akt II K 5/03 Sądu Rejonowego w B. /.

Rozprawa wyznaczona na dzień 23 grudnia 2008 roku została przerwana do dnia 13 stycznia 2009 roku z uwagi na konieczność kontynuowania głosów stron. Powód był obecny na wyznaczonym terminie rozprawy / protokół rozprawy k. 2648-2649 dołączonych akt sprawy sygn. akt II K 5/03 Sądu Rejonowego w B. /.

Zarządzeniem z dnia 7 stycznia 2009 roku odwołano termin rozprawy wyznaczonej na 13 stycznia 2009 roku z uwagi na chorobę sędziego / zarządzenie k. 2654 dołączonych akt sprawy sygn. akt II K 5/03 Sądu Rejonowego w B. /.

Postanowieniem z dnia 17 lutego 2009 roku Sąd Rejonowy w B. odroczył ogłoszenie wyroku do dnia 23 lutego 2009 roku / postanowienie k. 2693 dołączonych akt sprawy sygn. akt II K 5/03 Sądu Rejonowego w B. /.

Postanowieniem z dnia 23 lutego 2009 roku wznowiono przewód sądowy i rozprawę odroczone do dnia 16 marca 2009 roku / postanowienie k. 2695v dołączonych akt sprawy sygn. akt II K 5/03 Sądu Rejonowego w B. /.

Postanowieniem z dnia 16 marca 2009 roku Sąd Rejonowy w B. odroczył ogłoszenie wyroku do dnia 23 marca 2009 roku / postanowienie k. 2714 dołączonych akt sprawy sygn. akt II K 5/03 Sądu Rejonowego w B. /.

Wyrokiem Sądu Rejonowego w B. z dnia 23 marca 2009 roku, wydanym w sprawie sygn. akt II K 5/03 powód został uniewinniony od zarzutu popełnienia przestępstwa z art. 271 § 1 i 3 kk w związku z art. 12 kk polegającego na tym, że w okresie od marca 1997 roku do dnia 10 sierpnia 1997 roku w Oddziale Celnym w K. gminie T. województwa (...) jako funkcjonariusz celny na kierunku wywozowym, działając w krótkich odstępach czasu, w wykonaniu z góry powziętego zamiaru w celu osiągnięcia korzyści majątkowej poświadczyl nieprawdę w treści Jednolitych Dokumentów Administracyjnych (...) co do okoliczności mającej znaczenie prawne w ten sposób, że dokonał potwierdzeń wywozu za granicę towarów w postaci obuwia i odzieży sportowej pochodzących z konsygnacji w składach celnych (...) w miejscowości W. i (...) w W. przez nadawców towaru, którymi były firmy (...) i (...) D. S. z siedzibą w W., potwierdzając jednocześnie dokonanie kontroli przewozowych i zamknięć celnych odciskiem datownika o numerze (...), mimo, że środki transportowe z przedmiotowym towarem nie przekroczyły granicy zaś firmy, które miały być odbiorcą towaru nie prowadziły działalności gospodarczej i nie były zarejestrowane i tak:

1) w dniu w dniu 8 marca 1997 roku poświadczyl nieprawdę w treści Jednolitego Dokumentu Administracyjnego (...) Nr (...) potwierdzając wywóz firmie (...) z siedzibą w W. towaru ze składu celnego (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością samochodem ciężarowym o numerze rejestracyjnym (...)(...);

2) w dniu 24 lipca 1997 roku poświadczyl nieprawdę w treści Jednolitego Dokumentu Administracyjnego (...) Nr (...) potwierdzając wywóz firmie (...) D. S. z siedzibą w W. towaru ze składu celnego (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością samochodem ciężarowym o numerze rejestracyjnym (...)(...);

3) w dniu 10 sierpnia 1997 roku poświadczyl nieprawdę w treści Jednolitego Dokumentu Administracyjnego (...) Nr (...) potwierdzając wywóz firmie (...) z siedzibą w W. towaru ze składu celnego (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością samochodem ciężarowym o numerze rejestracyjnym (...) (...) wyrok Sadu Rejonowego w B. z dnia 23 marca 2009 roku k. 2717-2728 dołączonych akt Sądu Rejonowego w B., sygn. akt II K 5/03 /.

W związku z toczącym się przeciwko powodowi postępowaniem karnym zostało wszczęte przeciwko niemu również postępowanie dyscyplinarne, w wyniku którego na mocy orzeczenia dyscyplinarnego z dnia 16 lipca 2001 roku Dyrektor (...) w B. uznał G. M. (1) za winnego naruszenia obowiązków służbowych i ukarał go karą dyscyplinarną wydalenia ze Służby Celnej. Orzeczeniem Prezesa Głównego Urzędu Cel z dnia 18 października 2001 roku, powyższe orzeczenie zostało w całości uchylone /postanowienie k. 12, orzeczenie dyscyplinarne k. 12-18, orzeczenie k. 32-33/.

Następnie jednak, w wyniku nowelizacji art. 25 ust. 1 pkt 8 a ustawy z dnia 23 lipca 1999 roku o Służbie celnej (Dz. U. z 2004 roku Nr 156, poz. 1641), G. M. (1), na mocy decyzji Dyrektora (...) w B. z dnia 27 sierpnia 2003 roku, Nr (...), został ponownie zwolniony ze służby / decyzja k. 34 /.

Prawomocnym wyrokiem Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego z dnia 2 grudnia 2004 roku sygn. akt (...) S.A. (...) oddalono skargę G. M. (1) na decyzję Dyrektora (...) w B. w przedmiocie zwolnienia ze Służby Celnej / wyrok WSA z dnia 2.12.2004 r. (...) S.A.(...)/. Wyrokiem z dnia 5 grudnia 2005 roku w sprawie I OSK 332/05 Naczelny Sąd Administracyjny w Warszawie oddalił skargę kasacyjną G. M. (1) na decyzję Dyrektora (...) w B. w przedmiocie zwolnienia ze Służby Celnej / wyrok NSA k. 70 /.

Po uprawomocnieniu się wyroku uniewinniającego G. M. (1) został przywrócony do służby / okoliczność bezsporna /.

W dniu 3 marca 2010 roku G. M. (1) skierował zarówno do Dyrektora (...) w B. jak również do Szefa Prokuratury Rejonowej w B. przedsądowe wezwanie do zapłaty kwoty 226.997,80 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia wymagalności do dnia zapłaty / przedsądowe wezwanie do zapłaty k. 25-26 /.

Powyższy stan faktyczny sąd ustalił w oparciu o wyżej wskazane dokumenty i akta sprawy karnej sygn. akt II k 5/03 Sadu Rejonowego w B. oraz zeznania powoda G. M. (1). W ocenie Sądu autentyczność powołanych powyżej dokumentów nie budzi wątpliwości, co do formy, w jakiej zostały sporządzone. W ocenie Sądu, brak było podstaw, by wyżej wymienionym dowodom odmówić przymiotu wiarygodności. Sąd nie znalazł podstaw do kwestionowania zeznań powoda, który w sposób logiczny i rzeczowy opisał przebieg zdarzeń od momentu wniesienia przeciwko niemu aktu oskarżenia, poprzez prowadzone postępowanie karne i dyscyplinarne, aż do wydania wyroku uniewinniającego oraz wskazał jakie konsekwencje poniósł w związku z toczącym się przeciwko niemu postępowaniem karnym. Zeznania G. M. (1) znajdują odzwierciedlenie w zgromadzonym w przedmiotowej sprawie materiale dowodowym i korelują z ustalonym przez Sąd stanem faktycznym, przez co są wiarygodne dla Sądu. Na podkreślenie zasługuje też okoliczność, że stan faktyczny pomiędzy stronami nie był sporny. Sporna pozostawała jedynie ocena skutków zaistniałych faktów.

Przy ponownym rozpoznaniu sprawy Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 386 § 6 kpc, ocena prawna i wskazania co do dalszego postępowania wyrażone w uzasadnieniu wyroku sądu drugiej instancji wiążą zarówno sąd, któremu sprawa została przekazana, jak i sąd drugiej instancji, przy ponownym rozpoznaniu sprawy.

Z uwagi na zakres zaskarżenia wyroku Sądu Okręgowego w Lublinie z dnia 17 sierpnia 2012 r. przedmiotem oceny Sądu, po uchyleniu tego wyroku, było żądanie zasądzenia na rzecz powoda od pozwanego Skarbu Państwa – (...) i (...) kwoty 114.954,97 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 18 czerwca 2010 r. do dnia zapłaty. Powód pomimo jednoznacznych wskazań zawartych w uzasadnieniu wyroku Sądu II instancji nie zmienił podstawy faktycznej i wskazywał jako sprawców szkody funkcjonariuszy zarówno Prokuratury jak i Sądu Rejonowego w B. i wywodził, że za szkodę, jakiej doznał odpowiada zarówno Prokurator, który wniósł i popierał niesłuszny akt oskarżenia, jak Sąd, który prowadził proces karny przeciwko powodowi, pomimo ewidentnych podstaw do umorzenia postępowania.

Sąd Apelacyjny w Lublinie przesądził o braku podstaw do przypisania odpowiedzialności Prokuratorowi, wobec czego stanowisko powoda w części odnoszącej się do przesłanek odpowiedzialności tego statio fisci nie wymaga rozważenia.

Jak chodzi o odpowiedzialność Skarbu Państwa związaną z działaniami i zaniechaniami funkcjonariuszy Sądu Rejonowego w B., stanowisko strony powodowej, przedstawione po wydaniu wyroku przez Sąd Apelacyjny, również nie uwzględnia stanowiska tego Sądu. Niezgodne z wytycznymi Sądu II instancji jest nie tylko twierdzenie, że przewlekłością dotknięte było całe postępowanie karne tj. zarówno postępowanie przygotowawcze jak i sądowe, ale też wskazane jako ewentualne twierdzenie, że przewlekłość obejmuje cały czas trwania postępowania przed Sądem od dnia następnego po terminie pierwszej rozprawy. Sąd Apelacyjny stwierdził jednoznacznie, że nie ma podstaw do przypisania Sądowi Rejonowemu w B. przewlekłości postępowania od dnia 1 września 2003 r. i za cały okres pozostawiania powoda poza służbą, skoro po ponownym wniesieniu aktu oskarżenia Sąd rozpoznawał wnioski o zwrot sprawy w celu uzupełnienia postępowania przygotowawczego, a wyrok uniewinniający powoda został wydany przed powrotem powoda do służby w dniu 23 marca 2009 r.

Obowiązkiem Sądu I instancji było dokonanie oceny sprawności postępowania w sprawie II K 5/03 przed Sądem Rejonowym w B. wedle zasad określonych przez Sąd II instancji, a więc z uwzględnieniem wszystkich okoliczności tamtego postępowania w tym obiektywnych uwarunkowań związanych z tym postępowaniem, sytuacją w jakiej było prowadzone. Ocena winna obejmować terminowość i prawidłowość czynności Sądu, ale też charakter sprawy, stopień jej faktycznej i prawnej zawilosci.

Dokonując takiej oceny Sąd zważył przede wszystkim, że sprawa, w której przewlekłość postępowania zarzuca powód była bardzo skomplikowana. Fakt, że akt oskarżenia skierowano przeciwko ośmiu oskarżonym, którym zarzucono popełnienie poważnych przestępstw, rodzaj zarzutów oraz ilość zabranego w postępowaniu przygotowawczym i wnioskowanego do przeprowadzenia na rozprawie materiału dowodowego nakazują uznać, że postępowanie przed Sądem nie mogło skończyć się szybko, a na pewno nie było możliwe zakończenie tego procesu na pierwszej rozprawie.

O wadze postawionych oskarżonym zarzutów świadczy fakt, że w sprawie prowadzone było długotrwałe śledztwo, zaś oskarżeni byli tymczasowo aresztowani. Zarzucono im łącznie popełnienie kilkudziesięciu czynów w okresie 10 miesięcy, z których każdy musiał być przez Sąd zbadany. Zarzuty dotyczyły uszczuplenia należności celno-podatkowych na kwotę około 8.600.000 zł. Akta postępowania przygotowawczego na etapie skutecznego wniesienia aktu oskarżenia liczyły osiem tomów, zaś akt oskarżenia kilkadziesiąt stron. Materiał dowodowy obejmujący osobowe i nieosobowe źródła dowodowe był bardzo obszerny. Jest oczywiste, że Sąd Rejonowy w B. nie był w stanie zapoznać się z aktami i dokonać jego rzetelnej oceny w ciągu kilku, czy kilkunastu tygodni.

Fakt, że proces toczył się przeciwko ośmiu oskarżonym pozwala stwierdzić, że akcentowana przez powoda okoliczność, że on sam swoim zachowaniem nie spowodował odroczenia ani przerwania rozprawy, stawiał się na kolejne terminy, nie oznacza, że wyłączną winę za przewlekłość postępowania ponosi Skarb Państwa, bowiem wiele dodatkowych czynności i znaczące przedłużenie procesu spowodowały nieobecności na rozprawie albo inne czynności pozostałych uczestników procesu, za których pozwany Skarb Państwa odpowiedzialności nie ponosi. W sytuacjach, gdy nieobecność oskarżonego, obrońcy lub innej wezwanej osoby stanowiła przeszkodę do prowadzenia postępowania, przedłużenie procesu spowodowane taką nieobecnością nie może być uznane za zawinioną przez Skarb Państwa przewlekłość.

Czas trwania postępowania pomiędzy wniesieniem aktu oskarżenia w dniu 31 grudnia 2002 r. a datą pierwszej rozprawy w dniu 20 października 2003 r. był usprawiedliwiony koniecznością zapoznania się przez Sąd z materiałami śledztwa oraz rozpoznaniem w tym czasie licznych wniosków formalnych oskarżonych, w tym najpoważniejszych wniosków o zwrot sprawy prokuratorowi.

Odroczenie i odwołanie rozpraw wyznaczonych na dzień 20 i 22 października 2003 r. było usprawiedliwione niezawiadomieniem pokrzywdzonego o rozprawie, ale też stanowiskiem jednego z oskarżonych i jego obrońcy (k. 1737-1738 akt II K 5/03). Kolejny termin rozprawy wyznaczony na dzień 24 listopada 2003 r. Był to termin odpowiedni wobec konieczności doręczenia przesyłki sądowej.

Rozprawa w dniu 24 listopada 2003 r. trwała od godziny 9.35 do 14.35 i została odroczone do dnia 8 stycznia 2004 r. i nie ma zdaniem Sądu podstaw do uznania takiego terminu za zbyt odległy. Powtarzający się w protokołach rozpraw zapis o „braku w najbliższym czasie wolnych terminów”, który pojawiał się w kolejnych postanowieniach o odroczeniu rozpraw, nie wystarcza do uznania, że termin następnej rozprawy był zbyt odległy, a tym samym powodował przewlekłość postępowania. W ocenie Sądu Okręgowego odstępy pomiędzy kolejnymi rozprawami należy oceniać pod kątem przewlekłości postępowania obiektywnie, niezależnie od wskazanego zapisu, bowiem wynika on z konieczności wskazania w protokole rozprawy przyczyny odroczenia.

Okres przerwy pomiędzy rozprawami niewiele dłuższy niż miesiąc jest w realiach polskiego wymiaru sprawiedliwości konieczny do zaakceptowania. Faktem powszechnie znanym, a tym samym niewymagającym dowodzenia jest, że w większości spraw rozpoznawanych w dużych sądach zasadą są terminy odroczenia nieporównywalnie dłuższe, zaś

ich przyczyną nie są zawinione zaniechania funkcjonariuszy, czy też błędy organizacyjne, lecz regulacje procesowe i ustrojowe, które utrudniają sprawne prowadzenie spraw.

Rozprawa wyznaczona na dzień 13 stycznia 2004 r. została odwołana z powodu choroby sędziego, co było przyczyną usprawiedliwioną i nie może być uznane za przyczynę przewlekłości. Czas trwania choroby sędziego nie jest znany, ciężar dowodu przewlekłości procesu obciążał powoda, który wniosków w tym względzie nie zgłosił.

Rozprawa wyznaczona na dzień 9 marca 2004 r. została odroczone do dnia 20 kwietnia 2004 r. a więc termin nieodległy. Usprawiedliwioną przyczyną odroczenia była konieczność wezwania i przesłuchania świadków.

Rozprawa w dniu 20 kwietnia 2004 r. trwała od godziny 9.30 do 14.30 i przesłuchano w tym dniu świadków. Przesłuchanie trwało wyjątkowo długo, co spowodowało, że w trakcie rozprawy Sąd zwolnił część stawających świadków, bowiem stało się oczywiste, że przesłuchanie wszystkich osób nie będzie możliwe. Tak obszernych zeznań jednego świadka nie można było przewidzieć, zwolnienie części świadków i odroczenie lub przerwanie rozprawy było zdaniem Sądu Okręgowego konieczne. Rozprawę odroczone na dzień 1 czerwca 2004 r., a więc termin stosunkowo nieodległy, jeżeli weźmie się pod uwagę, że Sąd potrzebował całego dnia na prowadzenie tej sprawy.

Termin wyznaczony na dzień 1 czerwca 2004 r. został odwołany z przyczyny niezawinionej przez Sąd – usprawiedliwiony wniosek jednego z oskarżonych.

Przyczyną odroczenia rozprawy w dniu 6 lipca 2004 r. była nieobecność oskarżonych, była to więc przyczyna niezawiniona przez Sąd. Termin rozprawy wyznaczono na dzień 14 września 2004 r., a więc termin stosunkowo nieodległy, jeżeli weźmie się pod uwagę, że Sąd potrzebował całego dnia na prowadzenie tej sprawy.

Rozprawa wyznaczona na dzień 14 września 2004 r. została odwołana z powodu choroby sędziego, co było przyczyną usprawiedliwioną i nie może być uznane za przyczynę przewlekłości.

Na rozprawie w dniu 26 października 2004 r. zostali przesłuchani wszyscy stawający świadkowie, Sąd odroczył rozprawę do dnia 21 grudnia 2004 r. i wezwał kolejnych świadków.

Przyczyną odroczenia rozprawy w dniu 21 grudnia 2004 r. do dnia 22 lutego 2005 r. była usprawiedliwiona nieobecność obrońcy.

Rozprawa wyznaczona na dzień 22 lutego 2005 r. została odwołana z uwagi chorobę obrońcy oskarżonego, który w grudniu 2004 r. przeszedł zawał serca. Także za tę czynność Skarb Państwa nie ponosi odpowiedzialności.

Rozprawa w dniu 19 kwietnia 2005 r. została odroczone z powodu usprawiedliwionego chorobą niestawiennictwa jednego z oskarżonych.

Na kolejnej rozprawie w dniu 7 czerwca 2005 r. zostali przesłuchani świadkowie. Na rozprawę w dniu 26 lipca 2005 r. wezwani zostali kolejni świadkowie.

Rozprawa wyznaczona na dzień 26 lipca 2005 roku została odroczone do dnia 26 października 2005 roku z powodu konieczności przesłuchania kolejnych świadków. W tym wypadku termin, na który wyznaczono kolejną rozprawę był wprawdzie dłuższy niż zwykle, ale rozprawa odbyła się w okresie wakacyjnym.

Zarządzeniem z dnia 25 października 2005 roku odwołano termin rozprawy wyznaczonej na 26 października 2005 roku z uwagi na chorobę sędziego, a więc przyczynę przez nikogo niezawinioną.

Rozprawa wyznaczona na dzień 10 stycznia 2006 roku została odroczone do dnia 7 marca 2006 roku, a w treści postanowienia o odroczeniu rozprawy znajduje się zapis o niestawiennictwie jednego z ławników i niestawiennictwie jednego z oskarżonych oraz braku wiadomości o doręczeniu mu wezwania.

Rozprawa wyznaczona na dzień 7 marca 2006 roku trwała od godziny 9.30 do godz. 13.00 i została odroczone do dnia 9 maja 2006 roku, na kiedy wezwano kolejnych świadków.

Rozprawa wyznaczona na dzień 9 maja 2006 roku została przerwana do dnia 23 maja 2006 roku, a więc termin bardzo nieodległy.

Rozprawa wyznaczona na dzień 23 maja 2006 roku została odroczone do dnia 11 lipca 2006 roku, Sąd wezwał kolejnych świadków, innych nakazał przesłuchać w drodze pomocy sądowej.

Rozprawa wyznaczona na dzień 11 lipca 2006 roku została odroczone do dnia 10 października 2006 roku, z uwagi na usprawiedliwione niestawiennictwo jednego z oskarżonych oraz zaplanowanym w miesiącu sierpniu urlopie sędziego i jednego z obrońców. Sąd zwrócił się o przesłuchanie w drodze pomocy sądowej świadków. Wskazane przyczyny odroczenia oraz termin kolejnej rozprawy nie powinny budzić zastrzeżeń w kontekście zarzutu przewlekłości postępowania.

Rozprawa wyznaczona na dzień 10 października 2006 roku została odroczone do dnia 5 grudnia 2006 roku, Sąd wezwał kolejnych świadków, zażądał akt postępowania dyscyplinarnego jednego z oskarżonych.

Na rozprawie w dniu 5 grudnia 2006 r. Sąd przesłuchał wszystkich wezwanych świadków. Odroczył rozprawę do dnia 24 stycznia 2007 r. wskazując jako przyczynę konieczność przeprowadzenia kolejnych dowodów.

Na rozprawie w dniu 24 stycznia 2007 r. zostali przesłuchani kolejni świadkowie, rozprawę odroczone do 14 marca 2007 r., a następnie przerwano do 18 kwietnia 2007 r.

Na rozprawie w dniu 14 marca 2007 r. nie było prowadzone postępowanie dowodowe. Rozprawę wyznaczoną na 18 marca 2007 r. odwołano z powodu choroby sędziego.

Na kolejnej rozprawie w dniu 29 maja 2007 r. Sąd przesłuchał jednego ze świadków zgłoszonych przez oskarżonego przed rozprawą, drugiego ze świadków, który się nie stawił, wezwał na kolejny termin w dniu 11 lipca 2007 r.

Na rozprawie w dniu 11 lipca 2007 roku został przesłuchany ostatni świadek, jednocześnie Sąd, powołując przepis art. 397 § 1 kpk postanowił odroczyć rozprawę i określić prokuratorowi termin 6 miesięcy do przedstawienia dowodów, których przeprowadzenie pozwoliłoby na usunięcie dostrzeżonych braków, dotyczących ustalenia narodowości kierowców, których nazwiska znajdują się w wykazie na wskazanych kartach akt sprawy oraz imiennie wymienionych jak i do ustalenia, czy w latach 1995 – 1997 zostały wydane im paszporty, ich adresów zamieszkania, następnie przesłuchania na okoliczności wskazane na karcie 1386 akt sprawy i dołączenie protokołów ich zeznań oraz listów (...) odprawianych pojazdów.

Kolejnymi postanowieniami Sąd Rejonowy w B. uwzględnił wnioski Prokuratora o przedłużenie terminu do uzupełnienia braków w postępowaniu przygotowawczym. Rozprawa została wyznaczona dopiero na dzień 28 października 2008 r. i została w tym dniu odroczone do dnia 25 listopada 2008 r. – z powodu niestawiennictwa Prokuratora.

Na rozprawie w dniu 24 listopada 2008 r. oraz w dniu 23 grudnia 2008 r. Sąd odbierał głosy stron, przy czym rozprawa w dniu 23 grudnia 2008 r. została przerwana z powodu „konieczności kontynuowania głosów stron”, w protokole nie wpisano godziny zamknięcia rozprawy, znalazł się jednak zapis, że „jest godz. 9.30, na którą to godzinę jest wyznaczona kolejna sprawa z wokandy”.

Kolejny termin rozprawy został odwołany z powodu choroby sędziego, zaś w dniu 17 lutego 2009 r. przewod sądowy został zamknięty. Po wznowieniu przewodu sądowego w celu dodatkowego przesłuchania świadka, wyrok został wydany dopiero w dniu 23 marca 2009 r.

W ocenie Sądu Okręgowego w toku postępowania prowadzonego przed Sądem Rejonowym w B. w sprawie II K 5/03 można zauważyć – jak chodzi o jego szybkość - dwa etapy. W okresie od wniesienia aktu oskarżenia do końca 2006 r. postępowanie toczyło się w miarę sprawnie, okresy odroczenia rozprawy były stosunkowo krótkie, Sąd zaś prowadził postępowanie dowodowe, odstępował od przeprowadzenia dowodów z wymienionych wyżej przyczyn, leżących po stronie uczestników procesu. Odwołanie kilku terminów rozprawy z powodu choroby sędziego nie daje podstaw do stwierdzenia przewlekłości, bowiem regulacje kodeksowe oraz stan sprawy nie pozwalały na jej przejęcie przez innego sędziego. Przed zakończeniem postępowania dowodowego Sąd koncentrował się na kolejnych dowodach, do których przeprowadzenia był zobowiązany.

Drugi etap, kiedy postępowanie dowodowe w zakresie wnioskowanym przez strony zostało przeprowadzone, Sąd przesłuchał wszystkich świadków rozpoczął się w 2007 r., kiedy to Sąd Rejonowy odraczał rozprawę na terminy odleglejsze, nie starał się o koncentrację materiału dowodowego, a wreszcie w dniu 21 lipca 2007 r. zakończył rozprawę postanowieniem, wskutek którego proces spoczywał przez okres ponad roku.

Zasadnie, zdaniem Sądu Okręgowego, zauważył Sąd w poprzednim składzie, że treść zapisu protokołu rozprawy z dnia 23 grudnia 2008 r. wskazuje na zupełnie nieuzasadnione, a tym samym bezprawne przedłużenie postępowania w sprawie. Sąd Rejonowy, mając świadomość tego jak szczególna – z uwagi na czas trwania i skutki dla oskarżonych – jest sprawa II K 5/03, winien prowadzić ją niezależnie od opóźnienia innych spraw z wokandy. Winien też w 2007 i 2008 r. wyznaczać rozprawy poza kolejnością i niezależnie od innych obciążeń.

Nie ma zdaniem Sądu podstaw do przyjęcia, że terminy rozpraw i czynności Sądu w pierwszym etapie procesu świadczą o przewlekłości postępowania. Wyznaczanie terminów rozpraw w okresach miesięcznych lub dwumiesięcznych jest zjawiskiem częstym, podobne odstępy pomiędzy rozprawami występują w nie tylko w Polsce, ale też – choć nieczęsto – w innych krajach Europy. W sądach polskich zdarzają się dosyć często wielomiesięczne okresy oczekiwania na najbliższy termin rozprawy, zaś skala problemu bywa na tyle duża, że trudno wyobrazić sobie zmiany organizacyjne, które mogłyby ten stan rzeczy zmienić. Uznanie, że odroczenie rozprawy na czas zbliżony do dwóch miesięcy jest bezprawnym przewlekaniem postępowania jest zdaniem Sądu Okręgowego nieuprawnione.

Sąd uznał, że przewlekłość postępowania w sprawie II K 5/03 dotyczy okresu od dnia 1 stycznia 2007 r. do końca okresu pozostawiania powoda poza służbą, a więc do końca czerwca 2009 r.

W ocenie Sądu obiektywne uwarunkowania związane z postępowaniem, sytuacją, w jakiej było prowadzone, a przede wszystkim charakter sprawy, stopień jej faktycznej i prawnej zawichości pozwalają przyjąć, że proces mógł i powinien zakończyć się przed końcem 2006 r. Do tego czasu Sąd był w stanie przeprowadzić wszystkie dowody i dokonać ich wnikliwej oceny. Wskutek działań i zaniechań Sądu Rejonowego w B. doszło do bezprawnego przewleczenia postępowania, a przez to naruszenia art. 2 § 1 pkt 4 k.p.k., art. 45 ust.1 Konstytucji RP i art. 6 ust 1 Europejskiej Konwencji Praw Człowieka.

Jest rzeczą oczywistą, że procedowanie w sprawie, tak by można ją było rozstrzygnąć pod względem formalnym czy merytorycznym wymaga czasu. Dla biegu każdego postępowania konieczny jest upływ czasu. Ilość niezbędnego czasu dla rozpoznania danej sprawy zależy od stopnia jej zawichości, ilości występujących problemów i zagadnień przedstawionych pod osąd, ilości osób występujących w sprawie, konieczności przeprowadzenia odpowiedniego postępowania dowodowego, skomplikowania prowadzenia takiego postępowania dowodowego czy innych niemożliwych do enumeratywnego wyliczenia okoliczności specyficznych danej (poszczególnej) sprawie.

Sprawność postępowania jest oceniana poprzez terminowość podejmowanych przez sąd poszczególnych czynności, ale o przewlekłości postępowania można mówić wówczas, gdy podejmowane ze zwłoką czynności wydłużają czas rozstrzygnięcia sprawy co do istoty. Inaczej rzecz ujmując, o przewlekłości postępowania decyduje czas trwania całości postępowania, a nie terminowość podejmowania przez sąd poszczególnych czynności, w szczególności jeżeli nie wpływają one na wydłużenie postępowania (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 9 lipca 2009 r., (...)

14/09, LEX nr 551875). Czas trwania postępowania wyznaczany jest nie tylko poprzez czynności sądu, lecz także przez aktywność procesową strony.

Precyzyjne i pewne określenie daty, w której proces karny zakończyłby się, gdyby całe postępowanie było prowadzone sprawnie nie jest z oczywistych względów możliwe. Nie można przewidzieć, czy gdyby Sąd podjął jakąś czynność wcześniej, nie wystąpiłyby inne obiektywne przeszkody, jak choćby choroba.

Określenie wysokości szkody w postaci *lucrum cessans* ma zawsze w jakimś stopniu charakter hipotetyczny. Obowiązkiem Sądu jest przyjęcie wersji najbardziej prawdopodobnej rozwoju wydarzeń i na jej podstawie ustalenie jaka byłaby wartość korzyści, których powód nie uzyskał z uwagi na działanie lub zaniechanie pozwanego. Szczególnie istotna jest w tego rodzaju sprawach regulacja art. 322 kpc, który pozwala zasądzić sumę odpowiednią według oceny sądu w sytuacji, gdy ściśle udowodnienie wysokości żądania jest niemożliwe lub nader utrudnione. Ten przepis musi, zdaniem Sądu znaleźć zastosowanie w niniejszej sprawie.

Nie jest zasadne, zdaniem Sądu, odniesienie wysokości utraconych przez powoda zarobków do konkretnych dat przewlekłości. Ustalenie o jaki czas bezprawne działanie lub zaniechanie funkcjonariuszy Skarbu Państwa przedłużyło proces karny powoda pozwala ustalić o ile krócej proces winien się toczyć lub, ujmując rzecz inaczej, o jaki czas proces został bezprawnie przedłużony. Daty konkretnych czynności, które przyczyniły się do przewlekłości nie powinny być powiązane z utraconym dochodem powoda za te konkretne dni, bowiem są to daty przypadkowe. Bezczynność Sądu w konkretnym okresie nie przekłada się na przewlekłość procesu jako całości. Podjęcie jakiejś czynności dzień wcześniej lub dzień później zmienia tok procesu i kolejne czynności lub zdarzenia wpływające na tok procesu (np. choroba sędziego) przedstawiałyby się zupełnie inaczej. Z tego względu Sąd uznał, że najpełniej odda wartość szkody powoda ustalenie o jaki czas wszystkie czynności składające się na przewlekłość postępowania przedłużyły proces. Pozwala to stwierdzić kiedy proces winien się skończyć, gdyby do bezprawnej przewlekłości nie doszło. Wynagrodzenie utracone przez powoda za czas po tej dacie stanowi wartość jego szkody.

Jest to odpowiednie stosowanie metody dyferencyjnej (różnicowej) ustalenia szkody i znajduje oparcie w art. 417 kc.

Przepis ten stanowi, że za szkodę wyrządzoną przez niezgodne z prawem działanie lub zaniechanie przy wykonywaniu władzy publicznej ponosi odpowiedzialność Skarb Państwa lub jednostka samorządu terytorialnego lub inna osoba prawna wykonująca tę władzę z mocy prawa. Wynika z niego, iż Skarb Państwa ponosi odpowiedzialność odszkodowawczą, jeżeli zaistnieją łącznie następujące przesłanki: wystąpiła szkoda, jej wyrządzenie jest następstwem niezgodnego z prawem wykonania czynności z zakresu władzy publicznej, pomiędzy powstaniem szkody, a niezgodnym z prawem wykonaniem czynności z zakresu władzy publicznej istnieje normalny (adekwatny) związek przyczynowy.

To niezgodne z prawem działanie lub zaniechanie przy wykonywaniu władzy publicznej stanowi najistotniejszą przesłankę odpowiedzialności na tle przepisu art. 417 kc. W doktrynie podkreśla się, że w konkretnym przypadku przypisywania władzy publicznej odpowiedzialności za szkodę, tak rozumianą „niezgodność działania lub zaniechania z prawem” należy ustalać rekonstruując normy prawne, regulujące stosunek publicznoprawny, które organ naruszył swoim działaniem lub zaniechaniem.

Kolejna przesłanka odpowiedzialności – działanie organu władzy publicznej - nie została konstytucyjnie zdefiniowana. W pojęciu tym mieszczą się zarówno zachowania czynne tego organu (między innymi indywidualne rozstrzygnięcia, np. decyzje, orzeczenia, zarządzenia, postanowienia), jak i zaniechania, które dotyczą sytuacji, w których obowiązek określonego działania jest skonkretyzowany w przepisie prawa i jest możliwe zarazem ustalenie, na czym konkretnie miałyby polegać zachowanie organu władzy publicznej, aby do szkody nie doszło.

Z kolei pojęcie związku przyczynowego oceniane jest na zasadach ogólnych wynikających z art. 361 § 1 k.c., a więc Skarb Państwa ponosi odpowiedzialność za normalne następstwa niezgodnego z prawem działania lub zaniechania przy wykonywaniu władzy publicznej.

Biorąc powyższe pod uwagę, zdaniem Sądu w niniejszej sprawie należy uznać, iż odpowiedzialność za poniesioną przez G. M. (1) szkodę ponosi Skarb Państwa reprezentowany przez (...).

Jak wyżej wskazano powód dowodzi, że na skutek przewlekłego prowadzenia postępowania dotyczącego jego osoby doznał szkody, której miernikiem jest różnica w wysokości wynagrodzenia za pracę świadczoną poza służbą celną, a wynagrodzeniem jakie otrzymywałby jako funkcjonariusz celny. Początkową datą szkody jest dzień 1 stycznia 2007 r., zaś data końcową - dzień 28 czerwca 2009 roku.

Gdyby proces powoda zakończył się w rozsądnym terminie, za jaki Sąd uznał czas do końca 2006 r. powód zostałby przywrócony do służby w tym czasie i nie doznał szkody w postaci utraty dochodów za czas po 1 stycznia 2007 r.

Pojęcie szkody w rozumieniu art. 361 § 2 k.c. obejmuje straty i utracone korzyści, które poszkodowany mógł osiągnąć, gdyby mu szkody nie wyrządzono, przy czym obowiązek naprawienia szkody obejmuje normalne następstwa zdarzenia, które wywołało szkodę. W przedmiotowej sprawie nie budzi wątpliwości fakt, iż na skutek prowadzonego przewlekłe postępowania karnego przed sądem, G. M. (1) w wyniku zwolnienia ze służby pozostawał prawie przez cały wskazany okres bez zatrudnienia.

Związek przyczynowy między czynnościami strony pozwanej, a szkodą wynika z tego, iż szkoda była wynikiem czynności procesowych podejmowanych w postępowaniu i stanowiła następstwo tych działań związanych z długotrwałym podtrzymywaniem tych skutków poprzez niemożność powrotu do pracy wskutek toczącego się przewlekłe postępowania przed sądem.

W przypadku G. M. (1) nie było innych przyczyn zwolnienia go ze służby, dlatego też można stwierdzić, że gdyby postępowanie karne prowadzone było sprawnie, bez nieuzasadnionej zwłoki, okres pozostawania powoda bez zatrudnienia mógłby być znacznie krótszy, gdyby powód został uniewinniony wcześniej, nie utraciłby należnego mu wynagrodzenia.

Przy ustaleniu wysokości należnego powodowi wynagrodzenia tytułem odszkodowania Sąd posiłkował się przedłożonym przez powoda wykazem uposażenia brutto i netto jakie otrzymywałby pełniąc służbę w okresie od 1 września 2003 roku do 28 czerwca 2009 roku czyli do dnia przywrócenia do służby.

W związku z powyższym na podstawie niekwestionowanego dokumentu urzędowego na k. 247-249 Sąd ustalił, że:

- w roku 2007 powód uzyskalby w okresie od stycznia do lipca kwotę po 2.638,36 zł brutto (1.956,96 zł netto) miesięcznie, zaś w okresie od sierpnia do grudnia uzyskalby uposażenie w wysokości po 2.659,36 zł brutto (1.971,53 zł netto), co dałoby łącznie za 2007 rok kwotę **31.768,68 zł brutto**, tj. **23.556,37 zł netto**.
- w roku 2008 powód uzyskalby w okresie od stycznia do lipca kwotę po 2.720,63 zł brutto (2.016 zł netto) miesięcznie, zaś w okresie od sierpnia do grudnia uzyskalby uposażenie w wysokości po 2.741,63 zł brutto (2.030,97 zł netto), co dałoby łącznie za 2008 rok kwotę **32.752,56 zł brutto**, tj. **24.266,85 zł netto**,
- w roku 2009 powód uzyskalby w okresie od stycznia do czerwca kwotę po 2.796,35 zł brutto (2.070,15 zł netto) miesięcznie, co dałoby łącznie za 2009 rok kwotę **16.511,03 zł brutto**, tj. **12.229,23 zł netto** / k. 248-249 /.

Łącznie wartość utraconych dochodów netto to kwota **60.052,45 zł**.

Ponadto w przedmiotowym okresie należałby się G. M. (1) ekwiwalent za urlop wypoczynkowy:

- za 2007 rok: 3.595,32 zł brutto (**2.616,19 zł netto**);
- za 2008 rok: 3.700,20 zł brutto (**2.692,51 zł netto**);
- za okres od miesiąca stycznia do dnia 28 czerwca 2009 roku: 1.842,26 zł brutto (**1.340,55 zł netto**).

W związku z powyższym powodowi za okres od 1 stycznia 2007 roku do dnia 28 czerwca 2009 roku należy się ekwiwalent za urlop w łącznej wysokości **6.649,25 zł netto**.

Ponadto G. M. (1) wypłacone byłyby nagrody roczne w wysokości:

- za rok 2007 r.: 2.647,39 zł brutto (**1.926,41 zł netto**),
- za rok 2008 r.: 2.729,38zł brutto (**1.986,08 zł netto**),
- za rok 2009 r.: 1.398,26zł brutto (**1.017,39 zł netto**), co łącznie daje kwotę **4.929,88 zł netto** / k. 247-249/.

Nadto G. M. (1) otrzymałby w roku 2008 i przez sześć miesięcy 2009 roku dodatkowo kwotę 500 zł brutto miesięcznie, która to kwota została przyznana każdemu funkcjonariuszowi celnemu na mocy porozumienia z dnia 8 kwietnia 2008 roku zawartego przez Związek Zawodowy funkcjonujący w Izbie Celnej w B. z Dyrektorem (...) dotyczącego podziału środków finansowych przeznaczonych na podwyżki uposażeń funkcjonariuszy celnych i pracowników (...), co łącznie w okresie 18 miesięcy dałoby kwotę **9.000,00 zł brutto, tj. 6.030,00zł netto** (9.000zł brutto – 33% - o czym będzie mowa poniżej) / k. 249/.

Zsumowane łącznie uposażenie, ekwiwalent za urlop, dodatek i nagrody dałoby łącznie kwotę **77.661,58 zł netto**.

W okresie od 2004 roku do 28 czerwca 2009 roku powód prowadził własną działalność gospodarczą oraz był zatrudniony w firmie (...) D. J. i osiągnął w tym okresie z powyższych źródeł dochód w kwotach brutto:

- w roku 2007 - 7.093,11 zł,
- w roku 2008 - 28.331,28 zł,
- w roku 2009 - 6.194,84 zł.

Jak chodzi o wartość dochodów, jakie powód osiągnął w poszczególnych latach, Sąd oparł się na dokumentach urzędowych – zaświadczeniach na k.230-231. Wynika z nich, że dochód powoda wyniósł:

- w 2007 r. 5.914,86 zł (7.093,11 zł – 1.178,25 zł),
- w 2008 r. 23.099,78 zł. (28.331,28 zł – 4.113 zł = 24.218,28 zł – 1.118,50 zł)
- w 2009 r. 4.088,59 zł (6.194,84 zł x 33%)

Z uwagi na fakt, iż dokument na k. 233 nie dowodzi wysokości dochodów netto uzyskanych poza służbą celną w 2009 r. za objęty wyrokiem okres oraz brak dowodów na potwierdzenie wysokości netto podwyżki uposażeń funkcjonariuszy celnych i pracowników (...), Sąd ustalając w tym zakresie dochód powoda netto posłużył się przepisem art. 322 kpc, zgodnie z którym jeżeli w sprawie o naprawienie szkody, o dochody, zwrot bezpodstawnego wzbogacenia lub o świadczenie z umowy o dożywocie sąd uzna, że ściśle udowodnienie wysokości żądania jest niemożliwe lub nader utrudnione, może w wyroku zasądzić odpowiednią sumę według swej oceny, opartej na rozważeniu wszystkich okoliczności sprawy.

I tak, Sąd ustalając dochód powoda netto odliczył od wskazanych przez powoda kwot brutto 33 %, na który składają się obowiązujące wówczas składki na ubezpieczenia społeczne, tj. 9,76 % (składka emerytalna) + 1,5 % (składka rentowa) + 2,45 % (składka chorobowa) oraz 19 % (podatek dochodowy od osób fizycznych) ~ 33%. Należy bowiem pamiętać, iż składki na ubezpieczenia społeczne są to świadczenia pieniężne, przymusowe. Wysokości składek na ubezpieczenia emerytalne, rentowe i chorobowe wyrażone są w formie stopy procentowej, jednakowej dla wszystkich ubezpieczonych. Natomiast podatek dochodowy od osób fizycznych uregulowany jest ustawą z dnia 26 lipca 1991 r. (tekst jedn. Dz. U. z 2010 r. Nr 51, poz. 307, z późn. zm.) i jest podatkiem bezpośrednim, zwyczajnym, obligatoryjnym, o charakterze dochodowym, osobistym i jest oparty na zasadzie równości. Oznacza to, iż wszyscy podatnicy są tak

samo traktowani bez względu na to, czy dochód uzyskany jest z działalności gospodarczej prowadzonej na własny rachunek, wolnych zawodów, pracy najemnej, emerytur i rent czy praw majątkowych.

Wartość dochodu netto za rok 2008 Sąd ustalił na podstawie zaświadczenia na k. 232, uwzględnił jednak, że w zaświadczeniu podano podatek wspólny powoda i jego żony. Z tego względu dochód wynoszący 28.331,28 zł należało pomniejszyć o składki na ubezpieczenie społeczne wynoszące 4.113 zł oraz połowę podatku należnego tj. 1.118,50 zł.

Kierując się powyższym, Sąd przyjął, iż w okresie od 2007 roku do 28 czerwca 2009 roku powód prowadząc własną działalność gospodarczą oraz będąc zatrudnionym w firmie (...) D. J. osiągnął z powyższych źródeł dochód w łącznej kwocie **33.103,23 zł netto**. (5.194,86 zł + 23.099,78 zł + 4.088,59 zł)

Różnica więc pomiędzy dochodami funkcjonariusza celnego, a uzyskanymi przez powoda poza służbą celną wyniosła **44.558,35 zł netto**. Ponadto od tej kwoty odliczeniu podlega wypłacone powodowi w grudniu 2009 roku świadczenie pieniężne równe uposażeniu na stanowisku zajmowanym przed zwolnieniem ze służby celnej w wysokości 14.264,22 zł brutto, **tj. 10.208,31 zł netto** / k. 247v /, co łącznie daje kwotę **34.350,04 zł netto**.

Zasądzenie odsetek ustawowych od powyższej kwoty zasądzonej w punkcie I wyroku uzasadnia treść art. 455 k.c. Powód pismem z dnia 3 marca 2010 roku (data doręczenia) wezwał jednostki organizacyjne pozwanego – Prokuratura Rejonowego w B. i Dyrektora (...) w B. do zapłaty kwoty 226.997,80 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia wymagalności do dnia zapłaty, przy czym wskazał, że przedmiotową kwotę należy wpłacić w terminie 14 dni od dnia doręczenia wezwania / pismo k. 25 /. Wobec powyższego wskazany w pozwie termin wymagalności należy ustalić na dzień 17 marca 2010 roku. Z uwagi jednakże na fakt, iż powód żądał zasądzenia odsetek ustawowych od dnia 18 marca 2010 roku / k. 245v /, Sąd orzekł w tym zakresie zgodnie z żądaniem (punkt I wyroku).

Sąd nie znalazł podstaw do uznania, że powód przyczynił się w jakimkolwiek stopniu do powstania szkody. Powód udowodnił, że starał się uzyskiwać w czasie trwającego procesu dochody i dochody w miarę możliwości na rynku pracy osiągał. Zaświadczenie, które przedstawił (k. 374) dowodzi, że podnosił swoje kwalifikacje. Wyjątkowo trudna sytuacja na rynku pracy w B. i okolicach jest powszechnie znana. Powód pozostając oskarżonym o popełnienie poważnego przestępstwa, które to oskarżenia było podstawą ustania stosunku pracy znajdował się w sytuacji szczególnie trudnej. Z tego względu Sąd uznał, że uzyskując dochody we wskazanej wyżej wysokości dopełnił obowiązku starania o maksymalne zmniejszenie szkody, jakiej doznał.

Orzeczenie w przedmiocie kosztów procesu uzasadnia przepis art. 100 i 102 k.p.c. W ocenie Sądu sprawa niniejsza ma charakter szczególny i fakt, że powód doznał szkody wskutek działania wymiaru sprawiedliwości, doznawał przez wiele lat dolegliwości związanych z trwającym postępowaniem, do którego wszczęcia ani czasu trwania w żaden sposób się nie przyczynił uzasadnia odstąpienie od zasady odpowiedzialności za wynik procesu i nieobciążenie powoda, który wygrał proces jedynie w około 18 % kosztami procesu. Z tej samej przyczyny Sąd odstąpił od obciążenia powoda kosztami sądowymi.

Mając na uwadze całokształt okoliczności sprawy, powyższe rozważania i na podstawie wyżej powołanych przepisów Sąd orzekł, jak w sentencji.